

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

Третій Тост

2022 рік • ЛИСТОПАД • № 21-22 (717-718)

УКРАЇНА ЗАВЖДИ БУЛА ЛІДЕРОМ МИРОТВОРЧИХ ЗУСИЛЬ

ЯКЩО РОСІЯ ХОЧЕ ЗАКІНЧИТИ ЦЮ ВІЙНУ, ХАЙ ДОВЕДЕ ЦЕ ДІЯМИ

Виступ Президента України на саміті «Групи двадцяти»

ШАНОВНИЙ ПАНЕ ПРЕЗИДЕНТЕ ВІДОДО!
ДОРОГІ КОЛЕГИ! СВІТОВА БІЛЬШІСТЬ, ЯКА З НАМИ!

Я звертаюся до вас зараз українською мовою, але в кожного з вас на столі є наші пропозиції вашою мовою. Це прояв поваги до вас.

Щойно я повернувся до нашої столиці. Повернувся з міста Херсона.

Херсон – це одне з найважливіших міст півдня нашої країни і єдиний обласний центр, який Росії вдалося захопити після 24 лютого. І ось Херсон уже вільний.

Що це означає? Ця визвольна операція наших сил оборони є для України аналогією до багатьох битв минулого, які були переломними моментами у війнах. Вони символізували такі зміни, після яких люди вже знали, чия буде перемога, хоча ще й доводилося воювати заради неї. Це як, наприклад, D-Day – висадка союзників у Нормандії. Вона ще не була крапкою в боротьбі проти зла, але вже визначала увесь подальший перебіг подій. Саме це ми відчуємо зараз. Зараз, коли Херсон вільний.

Щоб звільнити всю нашу землю від рашистів, нам доведеться воювати ще деякий час... Воювати! Але якщо перемога все одно буде за нами, і ми в цьому впевнені, то хіба не варто спробувати реалізувати нашу формулу миру, щоб усе ж зберегти тисячі життів і вберегти світ від нових дестабілізацій?

Ось чому я хочу представити наше бачення шляху до миру – як його реально досягти. І не тільки для нас, а й для всіх вас, ваших союзників і партнерів.

У своєму виступі у вересні цього року на сесії Генеральної Асамблеї ООН я представив українську формулу миру. Формулу миру для світу.

Якраз тоді, коли світ сподівався на відновлення після ударів пандемії, російська війна спровокувала цілу серію нових глобальних ударів. Це треба зупинити!

Є набір рішень, які потрібно реалізувати. І я хочу, щоб розмова про це була публічною, а не залаштунковою. Я хочу, щоб це обговорювалося конкретно, а не широкими мазками. Можливо, я заберу для цього трохи більше часу, ніж передбачено регламентом. Але питання миру цього варте.

Я хочу, щоб ця агресивна російська війна закінчилася справедливо й на основі Статуту ООН і міжнародного права, а не «абияк» – за влучним формулюванням пана Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерріша.

Не варто пропонувати Україні компроміси із совістю, суверенітетом, територією та незалежністю. Ми поважаємо правила, і ми – люди слова. Україна завжди була лідером миротворчих зусиль, і світ це бачив. І якщо Росія каже, що нібито хоче закінчити цю війну, хай доведе це діями.

Очевидно, що словам Росії довіряти неможливо, і не буде жодних «Мінськів-3», які Росія порушить одразу ж після укладення.

Якщо ж відповідних дій для відновлення миру не буде, то це означає, що Росія просто хоче вкотре обманути всіх вас, обманути світ і заморозити війну якраз тоді, коли її поразки стали особливо відчутними.

Ми не дамо Росії перечекати, наростити сили, а потім розпочати нову серію терору та глобальної дестабілізації. Впевнений, що саме зараз треба й можна зупинити руйнівну російську війну.

Отже, пропозиції України.
Перше – радіаційна та ядерна безпека.

Ніхто не має права шантажувати світ радіаційною катастрофою. Це аксіома.

Але на очах у всього світу Росія перетворила нашу Запорізьку атомну станцію на радіаційну бомбу, яка може вибухнути будь-якої миті. Куди ж піде радіаційна хмара? Можливо, на територію ЄС. Можливо, в Туреччину. Можливо, на Близький Схід. Я вважаю злочинною навіть іпотетичну можливість такого сценарію!

Радіаційна безпека має бути відновлена. МАГАТЕ вже надала відповідні рекомендації, підтверджуючи всі ті ризики, про які ми неодноразово говорили. Тож Росія повинна негайно вивести з території Запорізької АЕС усіх своїх бойовиків. Станція має бути негайно передана під контроль МАГАТЕ та українського персоналу. Має бути негайно відновлене нормальне підключення станції до енергомережі, щоб ніщо не загрожувало стабільності реакторів.

Ми запропонували направити місії МАГАТЕ на всі українські атомні станції – їх чотири, загалом 15 атомних блоків. Плюс Чорнобильська станція, яка зупинена й законсервована. Такі місії можуть верифікувати, що справді припинена будь-яка ворожа активність проти українських атомних об'єктів.

Чи довго реалізувати це? Росія може вже завтра розпочати демілітаризацію Запорізької АЕС, якщо справді готова відновити порушену нею радіаційну безпеку.

Те саме стосується божевільних погроз ядерною зброєю, до

(Закінчення на 2-й стор.)

У ЦЕНТРІ УВАГИ – ДОСВІД УКРАЇНСЬКИХ ВETERANІВ

Посол Святого Престолу в Україні монсеньор Вісвальдас Кулбокас зустрівся з українськими ветеранами війни в Афганістані.

ГОЛОВА Української Спілки ветеранів Афганістану Сергій Червонопиский та члени Правління УСВА ознайомили дипломата з Ватикану зі станом ветеранського руху в країні, його особливостями під час російсько-української війни, приділивши особливу увагу діяльності багатотисячного активу УСВА у боротьбі за незалежність і збройний захист територіальної цілісності держави.

Вісвальдас Кулбокас виявив особливу цікавість до досвіду українських ветеранів Афганістану в розв'язанні проблем подолання гуманітарних, соціальних і психологічних наслідків воєн, у тому числі – Афганської, реалізації програм імплементації

в Україні міжнародного гуманітарного права, у роботі з розшуку зниклих безвісти та повернення на батьківщину військовополонених.

Шостий Апостольський нунцій архієпископ Вісвальдас Кулбокас в інтерв'ю УНІАН розповів, чому залишився в Україні, чим займається у розпал російської агресії, наскільки сильний крок зробив Папа Римський Франциск, порушивши дипломатичний протокол, щоб поспілкуватися про Україну з послом росії у Ватикані, чи можливий діалог і примирення з рф і яку молитву варто читати за Україну та мир у ній.

ІНТЕРВ'Ю З ДИПЛОМАТОМ
ЧИТАЙТЕ НА 6-й СТОР.

В організаціях УСВА

«ОЧІ» ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ НА ФРОНТІ

Збір коштів на придбання для військових спецпідрозділу ЗСУ квадрокоптера ініціювала Шепетівська спілка ветеранів Афганістану. Дрон придбано за кошти благодійних пожертв.

«ПАТШКУ» вже передано військовим, вона допомагає захисникам виявляти й знищувати ворожу техніку, позиції та самих окупантів.

— Дякуємо державним закладам і установам, самоврядуванню, підприємцям. Особлива вдячність старшим мешканцям громади, які активно долучилися до збору коштів, — зазначає голова Шепетівської спілки ветеранів Афганістану Валерій Окорський. — Продовжуємо працювати невпинно, адже попереду чимало випробувань, здолати які ми можемо лише разом. Перемога буде за нами. Все буде Україна!

Дата

ЦЕ НАША ІСТОРІЯ

28 жовтня – День визволення України від фашистських загарбників, офіційно встановлений з 2009 року Указом Президента України.

ПРОТЯГОМ січня 1943 – жовтня 1944 року на території України радянськими військами проведено 15 наступальних операцій, з них 11 стратегічних і 4 фронтових. Свого апогею битва за Україну досягла в період з осені 1943 до осені 1944 року. Саме на її території в цей період була зосереджена приблизно половина діючої Червоної Армії.

Завершила визволення України Карпатська операція, яка розпочалася 9 вересня 1944 року наступом 1-ї гвардійської армії. 27 жовтня 1944 року було звільнено Ужгород, а 28 жовтня радянські війська вийшли на нинішній кордон України.

6 листопада 1943 року Київ було повністю звільнено від фашистів. Про битву за столицю читайте на 3-й стор.

11 листопада у Києві відбулося вшанування пам'яті полеглих воїнів і покладання квітів у парку Вічної Слави.

У ЦЕРЕМОНІЇ взяли участь представники Міністерства оборони, Генерального штабу ЗС України, іноземних посольств. Враховуючи воєнний стан у країні та загрозу ракетно-бомбових ударів з боку російської федерації, захід відбувся за скороченою програмою та з обмеженням учасників.

Ще за часів Гомера, який писав про цілющу дію макового соку на поранених воїнів, маки асоціювалися із битвами й скорботою. Давні греки вірили, що мак був справою рук бога сну Гіпноса, який створив його для того, аби змучена у пошуках викраденої доньки Деметра могла заснути й відпочити.

ЧЕРВОНІ МАКИ – ГІРКА ПАМ'ЯТЬ ЗЕМЛІ

Сьогодні квітка маку, прикріплена до одягу, символізує пам'ять про загиблих у війнах і воєнних конфліктах. Щороку мільйони людей у всьому світі 11 листопада об 11 годині вшановують пам'ять загиблих.

Час і дата пов'язані з днем підписання акта про завершення Першої світової війни 11 листопада 1918 року в Комп'єнському лісі у штабному вагоні командуючого військами Антанти. Об 11 годині ранку пролунав сигнал «Припинити вогонь!». Німеччина визнала себе переможеною. Воєнні дії припинилися. Перша світова війна закінчилася. У 34-х статтях цього документа було окреслено умови й термін перемир'я.

Євген ШВАБ,
член УСВА.

Продовження теми на 3-й стор.

УКРАЇНА ЗАВЖДИ БУЛА ЛІДЕРОМ МИРОТВОРЧИХ ЗУСИЛЬ

ЯКЩО РОСІЯ ХОЧЕ ЗАКІНЧИТИ ЦЮ ВІЙНУ, ХАЙ ДОВЕДЕ ЦЕ ДІЯМИ

Виступ Президента України на саміті «Групи двадцяти»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

яких вдаються російські посадовці. Немає й не може бути жодних виправдань ядерному шантажу. І я дякую вам, шановні G19, за те, що ви це чітко підтверджуєте. Але, будь ласка, застосуйте всю вашу міць, щоб змусити Росію відмовитися від будь-яких погроз ядерною зброєю. Підставою для таких зусиль може бути Будапештський меморандум і відповідні можливості держав-підписантів.

Другий виклик – продовольча безпека.

Завдяки потужній участі ООН, Туреччини та інших партнерів ми поклали, як співпраця кількох може повернути продовольчу безпеку багатьом. Я вважаю, що наша експортна зернова ініціатива заслуговує на безстрокове продовження, незалежно від того, коли закінчиться війна. Право на їжу – це фундаментальне право кожної людини у світі.

Україна з липня експортувала понад 10 мільйонів тонн продовольства морським шляхом. Можемо наростити експорт ще на мільйони тонн щомісячно. Для цього я пропоную розширити експортну зернову ініціативу на інші наші порти, зокрема на порти Миколаєва та Ольвія у Миколаївській області.

Також закликаю всі країни, зокрема ваші країни, шановні лідери G19, приєднатися до нашої ініціативи з допомогою продовольством найбільшим. Ця ініціатива – Grain From Ukraine – уже нами започаткована. І перше судно Nord Wind виходить у Ефіопію. На борту 27 тисяч тонн пшениці. Це обсяг продовольства для майже 100 тисяч людей на рік. Може бути багато таких суден з України, а отже, багато людей у бідних країнах, які врятовані від голоду.

Україна може експортувати цього року 45 мільйонів тонн продовольства. І хай суттєва частина буде спрямована тим, хто страждає найбільше.

Що конкретно ми пропонуємо? Кожна країна може долучитися з конкретним внеском і стати співтворцем перемоги над голодом і продовольчою кризою.

Третє – енергетична безпека.

Усі ви бачите, на що спрямований зараз російський терор. Це намагання перетворити холод на зброю. На зброю проти мільйонів людей.

Ударами російських ракет та іранських дронів, які використовують окупанти, зруйновано близько 40% нашої енергоінфраструктури. Щотижнево Росія підбиває наші електростанції, трансформатори, лінії постачання електрики. Супуття мета цього терору – не дати експортувати нашу електрику сусіднім країнам, що могло б значно допомогти їм стабілізувати енергетичну ситуацію та зменшити ціни для споживачів.

Росія зацікавлена в енергокризі. А ми ж усі маємо бути зацікавлені в припиненні терору.

Я дякую всім нашим партнерам, які вже допомогли Україні з поставками систем ППО і ГРО. Це дає нам змогу збивати частину російських ракет та іранських дронів. Але маємо повністю захистити наше небо. Я прошу вас нарощувати відповідну допомогу!

Ми вже запропонували направити місію експертів ООН на об'єкти критичної енергетичної інфраструктури України для оцінки руйнувань і потреб у відновленні, а також з метою запобігання їх подальшому знищенню. Треба прискорити відправку цієї місії! Це буде конкретний внесок міжнародної спільноти у стабілізацію енергоситуації в Україні та Європі, а отже, і на глобальному енергоринку.

Втім, незалежно від рішень світу, Росія може в будь-який день відмовитися від ударів по українській енергогенераторі та по об'єктах, що задіяні в постачанні води і тепла людям. Хай Росія доведе такою своєю відмовою від терору, що справді зацікавлена в поверненні миру.

Маємо зробити й фундаментальний крок для того, щоб енергоресурси більше не використовувалися як зброя. Треба запровадити обмеження ціни на російські енергоресурси.

Якщо Росія намагається позбавити Україну, Європу та всіх споживачів енергії у світі передбачувані її стабільності ціни, відповідно на це має бути примусове обмеження експортних цін для Росії. Щоб експорт був не вищою собівартості. Це чесно. Якщо забираєш ти, світ має право забрати в тебе.

Четвертий виклик – звільнення всіх полонених і депортованих.

Тисячі наших людей – військових і цивільних – у російському полоні. Їх піддають жорстоким тортурам – це масове знущання!

Крім того, ми поїмаємо майже 11 тисяч дітей, які були силою депортовані в Росію. Їх розлучають із батьками, знаючи, що в них є родичи. А крім цих дітей, є десятки тисяч тих, хто був примусово вивезений і про яких ми знаємо лише опосередковано. Серед них є й діти, чий батьки були вбиті російськими ударами, а тепер їх утримують у державі-вбивці.

Додайте до цього ще сотні тисяч депортованих дорослих, і ви побачите, яку гуманітарну катастрофу спричинила російська війна.

Додайте ще політ'язнів – українських громадян, яких утримують у Росії та на тимчасово окупованій території, зокрема в Криму.

Маємо звільнити всіх цих людей!

Я хочу зазначити, що ми не знайшли підтримки в Міжнародному комітеті Червоного Хреста. Ми не бачимо, що ми повною мірою борються за доступ до таборів, де утримують українських полонених і політ'язнів, або що вони допомагають шукати депортованих українців.

І таке самоусунення – це самознищення Червоного Хреста як організації, яку колись поважали.

Ми не можемо чекати. Тож, маємо об'єднатися заради єдиної реалістичної моделі звільнення полонених – «всіх на всіх». А також заради звільнення всіх дітей і дорослих, які були депортовані в Росію.

Я дякую партнерам за їхні зусилля, які дали змогу звільнити багатьох українців та іноземних громадян, які були захоплені в російський полон. І хай це ваше лідерство та шире серце інших лідерів, які присутні зараз, допоможуть звільнити й інших українців.

П'яте – виконання Статуту ООН і відновлення територіальної цілісності України та світового порядку.

Друга стаття Статуту ООН дуже чітко все визначає. Все, що порушила Росія цією війною. Тож маємо відновити силу міжнародного права. І без будь-яких компромісів з агресором. Бо Статут ООН не може діяти якось частково, вибірково чи «за бажанням».

Росія повинна підтвердити територіальну цілісність України в межах відповідних резолюцій Генеральної Асамблеї ООН і відповідного масиву договірних-правових документів. Це абсолютно конкретно.

Шостий виклик – виведення російських військ і припинення бойових дій.

Є чітке розуміння, як це забезпечити. Росія має вивести всі свої війська з збройної формування на території України. Має бути відновлений контроль України над усіма ділянками нашого державного кордону з Росією. Саме це матиме наслідком реальне й повне припинення бойових дій.

Кожний день зволання з цим означає нові смерті українців, нові загрози для світу й шалене зростання збитків через продовження російської агресії – збитків для всіх у світі.

Сьоме – справедливість.

Це те, що провокує чи не найбільші емоції. Коли ми звільняємо нашу землю, всюди бачимо одне: Росія залишає по собі катівні та масові поховання вбитих людей.

Так було в Бучі та інших містах півночі країни після окупації. Так було у Харківській області. Те саме ми бачимо зараз і на Херсонщині.

Станом на сьогодні ми маємо повну інформацію щодо 430 дітей, убитих російськими ударами. Тільки дітей! І тільки тих, про кого ми точно все знаємо. А скільки масових поховань на тій території, яка ще досі залишається під контролем Росії? Що ми побачимо в Маріуполі?

Ось чому світ має визнати спеціальний трибунал щодо злочину агресії Росії проти України та створення міжнародного механізму для відшкодування всіх збитків, завданих цією війною. Відшкодування за рахунок російських активів, бо саме агресор повинен зробити все, щоб відновити порушену ним справедливість.

Уже запропонована нами резолюція Генасамблеї ООН щодо міжнародного механізму компенсації за збитки, спричинені російською війною. Вона проголосована. Ми просимо її застосовувати.

Готуємо й другу резолюцію – щодо спецтрибуналу. Прошу вас приєднуватися і підтримувати її. Бо немає такого народу на землі, який не цінує справедливість.

Восьмий виклик – це екоцид, потреба негайного захисту природи.

Мільйони гектарів лісу спалені обстрілами. Майже 200 тисяч гектарів нашої землі забруднені мінами й снарядами, які не розірвалися. Десятки вугільних шахт затоплені, зокрема й шахта, в якій у 1979 році був здійснений підземний ядерний вибух... Це шахта «Юнком» у Донецькій області. Вона на окупованій Росією території. Затоплена вже кілька років саме через окупантів. Хоча всім у Москві відомо, яка це загроза не тільки для річок на Донеччині, а й для Азовського моря, а отже, для Чорно-

морського басейну. Лише деокупація нашої території може створити умови, щоб зняти цю загрозу.

Неможливо точно поррахувати обсяг забруднення атмосфери від спалених нафтобаз та інших пожеж... А це – підірвані споруди, спалені хімічні підприємства, безліч поховань убитих тварин.

Просто уявіть це: унаслідок російської агресії загинули 6 мільйонів свійських тварин. 6 мільйонів! Це офіційні дані. Знищено щонайменше 50 тисяч дельфінів у Чорному морі. Тисячі гектарів ґрунту забруднено шкідливими речовинами. Більшість із них – це родючі ґрунти. Були родючі ґрунти.

Минулого тижня на кліматичному саміті у Єгипті я запропонував створити платформу для оцінки збитків довкіллю від війни. Маємо це реалізувати.

Маємо знайти й спільні відповіді на всі екологічні загрози, створені війною. Без цього не буде повернення до нормального, стабільного життя, і відлуння війни ще довго зберігатиметься – у вибухах мін, які збиратимуть життя дітей і дорослих, у забрудненні води, ґрунтів та атмосфери.

Я дякую всім країнам, які вже допомагають нам із розмінуванням. Потрібне термінове нарощування кількості такої техніки та фахівців для цього.

Потрібні також кошти й технології для відновлення очисних споруд. Це все не просто українська проблема. Це виклик для усього світу. **Наступне, дев'яте, – недопущення ескалації.**

Ризик, який є й буде постійно, поки наша безпека не буде гарантована належним чином.

Україна не є членом будь-якого з альянсів. І ця російська війна змогла розпочатися якраз тому, що Україна залишалася у «сірій зоні» – між євроатлантичним світом і російським імперіалізмом. Зараз у нас теж поки немає жодних гарантій безпеки. Тож як не допустити повторення такої агресії Росії проти нас?

Ми потребуємо дієвих гарантій безпеки. Тому підготували проект договору Kyiv Security Compact і вже запропонували його партнерам. Тож маємо провести міжнародну конференцію для фіксації ключових елементів повноцінної безпекової архітектури в євроатлантичному просторі, включно з гарантіями для України.

Головним результатом конференції має стати підписання Kyiv Security Compact.

Ми можемо зробити це в будь-який час – уже навіть цього року. І ми повинні це зробити.

І десятий пункт – фіксація закінчення війни.

Коли всі антивоєнні кроки будуть реалізовані, коли безпека й справедливість почнуть відновлюватися, сторони мають підписати документ про фіксацію закінчення війни.

Я підкреслюю: кожен із цих викликів на шляху до миру не може забрати багато часу. Максимум місяць на один пункт. Для деяких достатньо днів.

Ми вже маємо позитивний досвід експортної зернової ініціативи. Як вона працює?

Є ООН і дві сторони домовленостей: з одного боку – Україна, Туреччина та ООН, а з іншого боку – Росія, Туреччина та ООН.

Подібно до цього може спрацювати виконання кожного з озвучених мною зараз пунктів, де сторонами можуть бути різні держави, які готові взяти на себе лідерство в тому чи іншому рішенні.

І ще раз: радіаційна й ядерна безпека, продовольча безпека, енергетична безпека, звільнення всіх полонених і депортованих, виконання Статуту ООН і відновлення територіальної цілісності України та світового порядку, виведення російських військ і припинення бойових дій, повернення справедливості, протидія екоциду, недопущення ескалації та останнє – фіксація закінчення війни.

Шановні лідери!

Я окреслив напрямки, за якими кожен із вас може обрати для себе, як стати співтворцем миру.

Будь ласка, оберіть свій напрям для лідерства, і разом ми точно реалізуємо формулу миру.

Що це дасть? Це порятунок тисяч життів. Це відновлення сили міжнародного права. Це оновлення архітектури безпеки. Це повернення глобальної стабільності, без якої страждають усі у світі. І це сенс – сенс того, для чого співпрацюють сумні країни світу.

Мир – це глобальна цінність. Те, що важливо для кожної людини на землі.

Впевнений, і для кожного з вас, лідерів G19. Я окреслив конкретні чіткі рішення. Їх можна реалізувати. Швидко. Вони дієві.

І якщо Росія буде пручатися нашій формулі миру, ви побачите, що вона хоче лише війни.

Україна вдячна всім у світі, хто допомагає нам захищати свободу й повертати мир!

Хай наші спільні зусилля увінчаються успіхом якнайшвидше і будуть відображені в тому, які висновки зробить цей саміт.

Дякую вам за запрошення!

Слава Україні!

15 листопада 2022 року.

Офіційно

ДЕРЖБЮДЖЕТ-2023: ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

3 листопада, Верховна Рада України схвалила проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» у другому читанні та в цілому.

«ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ зустрічей з нашими міжнародними партнерами, опрацювання висновків і пропозицій Верховної Ради України до проекту Державного бюджету на 2023 рік, узгоджувальних нарад та консультацій уряд підготував проект державного бюджету до другого читання.

Ми спільно шукали рішення для посилення міжнародної підтримки у наступному році не тільки для вирішення нагальних проблем, пов'язаних із відбудовою критичної інфраструктури та соціального підтримку громадян, але й підняли питання подальшого відновлення країни», – зазначив міністр фінансів України Сергій Марченко під час виступу в парламенті.

Загалом при доопрацюванні проекту бюджету враховано близько 60 % правок та пропозицій народних депутатів.

«Своєчасне прийняття головного фінансового документа країни дозволяє нам продовжити діалог з нашими міжнародними партнерами щодо пошуку джерел фінансування дефіциту та підтримки України в боротьбі із збройною агресією РФ», – наголосив Сергій Марченко й подякував депутатам за конструктивну роботу в комітетах та у стінах парламенту, за співпрацю з урядом і Міністерством фінансів України.

Головне з виступу міністра фінансів України під час презентації Державного бюджету на 2023 рік до другого читання:

Щодо макроекономіки

Прогноз реального зростання ВВП у 2023 році скориговано на більш консервативні припущення темпів відновлення економіки (порівняно з попереднім прогнозом).

Також були враховані високі безпекові ризики та ризики, пов'язані із продовженням атак РФ на об'єкти енергетичної системи та інші об'єкти критичної інфраструктури України.

Прогноз реального зростання ВВП – 3,2 % замість попереднього прогнозу в 4,6 %.

Прогноз інфляції у 2023 році зменшено з 30 % до 28 % (у вимірі грудень до грудня).

Прогноз номінального ВВП на 2023 рік було скориговано на 120 млрд грн до 6 трлн 280 млрд гривень.

Більш оптимістичні очікування щодо фінансової підтримки з боку міжнародних партнерів зумовили коригування припущення щодо обмінного курсу гривні до долара США. На кінець року він становитиме 45,8 грн за дол. США (замість 50 грн за дол. США у попередньому прогнозі). Припущення щодо середньорічного значення обмінного курсу залишилось без змін (42,2 грн за дол. США).

Щодо доходів

Доходи проекту Державного бюджету на 2023 рік передбачено у сумі 1 трлн 330 млрд грн, у тому числі доходи загального фонду – 1 трлн 173 млрд грн та доходи спеціального фонду – 156 млрд гривень. Доходи пропонується збільшити порівняно з першим читанням на 50 млрд грн, у тому числі за загальним фондом – на 26 млрд грн, а за спеціальним фондом – на 24 млрд гривень.

Основними факторами, які вплинули на перегляд прогнозу доходів до другого читання, є:

– врахування пропозицій, наведених у Бюджетних висновках Верховної Ради України;

– норми закону щодо змін до Податкового кодексу України стосовно ставок акцизного податку на пальне, а також скоригованих макроекономічних показників.

За загальним фондом передбачено збільшення:

– по податку та збору на доходи фізичних осіб на 15 млрд грн (за рахунок перегляду макроекономічних та удосконалення підходів в прогнозуванні ПДФО);

– ПДВ із ввезених товарів на 27 млрд грн (за рахунок підвищення ставок в оподаткуванні пального з 7 % до 20 %);

– коштів, що перераховуються НБУ, на 35,5 млрд грн (у зв'язку із врахуванням уточненої інформації Національного банку про суму прибутку).

При цьому за загальним фондом планується зменшення:

– податку на прибуток на 21 млрд грн (через зменшення прибутку прибуткових підприємств);

– рентної плати за видобування природного газу на 23 млрд грн (у зв'язку із змінами в оподаткуванні природного газу щодо бази оподаткування);

– ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування на 6 млрд грн (за рахунок зміни макроекономічних та зменшення споживчих витрат).

За спеціальним фондом передбачено збільшення:

– акцизного податку з пального на 7 млрд грн (за рахунок повернення довоєнних ставок оподаткування);

– коштів, що перераховуються НБУ, на 16 млрд грн;

– грантів на 442 млрд грн (за програмами міжнародної підтримки для МОЗ і Мінреінтеграції).

Дефіцит проекту до другого читання було збільшено до 17 млрд грн (до 20,6 % ВВП).

Дефіцит планується профінансувати за рахунок збільшення зовнішніх позичень. Відповідно на цю суму зросте обсяг державного боргу.

У результаті прогнозний обсяг державного боргу в еквіваленті у національній валюті передбачено в абсолютному значенні 6 трлн 423 млрд гривень.

Щодо видатків

Видатки державного бюджету до другого читання збільшено порівняно з першим читанням на 67 млрд гривень. Вони становитимуть 2 трлн 640 млрд грн, у тому числі загального фонду – 2 трлн 312 млрд грн та спеціального фонду – 328 млрд гривень.

Ресурс на національну безпеку і оборону порівняно

з першим читанням не змінився й становить близько 50 % всього бюджету. Це 1 трлн 141 млрд грн або 18,2 % ВВП (загальний фонд – 1 трлн 6 млрд грн, спеціальний фонд – 115 млрд грн, державні гарантії – до 20 млрд грн).

Для вирішення питань соціального та економічного характеру передбачено збільшення видатків державного бюджету, зокрема на:

– виплату пенсій – на 39 млрд грн (до 272 млрд грн);

– фонд ліквідації наслідків збройної агресії – на 16 млрд грн (до 35,5 млрд гривень). Визначено такі напрями спрямування коштів фонду:

– будівництво та ремонт громадських будівель, об'єктів критичної інфраструктури;

– забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло внаслідок бойових дій;

– закупівля шкільних автобусів і спеціального транспорту для закладів охорони здоров'я та комунальних підприємств;

– на освіту збільшено видатки на 555 млн грн, зокрема на розвиток дистанційної форми навчання 150 млн грн, на забезпечення проведення зовнішнього незалежного оцінювання 215 млн грн;

– на культуру на 235 млн грн, у тому числі для забезпечення реалізації проектів Українським культурним фондом та Українським інститутом книги;

– для надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам – 20 млн гривень.

Окрім того, здійснено перерозподіл видатків між розпорядниками бюджетних коштів із окремих бюджетних програмами з метою їх оптимізації та урахування пропозицій народних депутатів.

Зокрема, передбачено нову бюджетну програму «Державний фонд регіонального розвитку» у сумі 2 млрд гривень.

Від редакції. У державному кошторисі-2023 на забезпечення житлом ветеранів війни заплановано 5,5 млрд гривень.

П ОРАЗКА німецько-фашистських військ під Курськом влітку 1943 року створила сприятливі передумови нового великого наступу Червоної Армії.

Наступ почався без паузи, незважаючи на втому у військах і складність поповнення особового складу за рахунок мобілізації на територіях, що звільняються.

Але супротивник створив міцну оборону, особливо в протитанковому відношенні. Велике значення надавалося утриманню Дніпра.

Укріплення на правому березі Дніпра, відомі як «Східний вал», почали зміцнюватися вермахтом із 11 серпня 1943 року. Саме «Східний вал» мав зупинити просування Червоної Армії на захід.

26 серпня 1943 року Червона Армія розпочала рух по всьому 750-кілометровому фронту від Смоленська до Азовського моря. Це була великомасштабна операція, в якій було задіяно 36 загальновійськових, 4 танкових і 5 повітряних армій, 2650000 осіб, 51000 гармат, 2400 танків і 2850 літаків у складі п'яти фронтів.

До кінця вересня 1943 року радянські війська повсюдно досягли Дніпра й захопили 23 плацдарми на його правому березі. У тому числі у смузі Воронезького фронту, яким командував генерал армії М. Ф. Ватутін, був захоплений Букринський плацдарм.

Щоб не дати супротивнику створити оборонні споруди на правому березі, для забезпечення успіху форсування Дніпра і закріплення наших військ на Букринському плацдармі за вказівкою Ставки ВГК командування Воронезького фронту запланувало 24 вересня – 28 листопада 1943 року висадити на правому березі Дніпра повітряний десант на рубежі Липовий Лог, Македони, Шандра, Степанці, Канів силами 1-ї, 3-ї та 5-ї гвардійських повітряно-десантних бригад.

Бригади були об'єднані в повітряно-десантний корпус (близько 10000 осіб, 24 гармати калібру 45 мм, 180 мінометів калібру 50 і 82 мм, 378 протитанкових рушниць, 540 кулеметів). Командиром корпусу було призначено заступника командувача Повітряно-десантними військами генерал-майора І. І. Затевахіна. Відповідальність за підготовку до висадки покладалася на командувача Повітряно-десантними військами генерал-майора А. Г. Капітохіна,

Для десантування були виділені 150 бомбардувальників Іл-4 і В-25 «Мітчелл», 180 транспортних літаків Лі-2, 10 літаків-буксирівальників і 35 десантних планерів А-7 і Г-11. Авіаційне прикриття десанту здійснювала 2-а повітряна армія під командуванням генерал-полковника авіації С. А. Красовського. Координацію дій усіх авіаційних сил в операції здійснював заступник командувача авіації дальньої дії генерал-лейтенант авіації М. С. Скрипко.

Вихідними аеродромами для вильоту літаків з десантом стали Лебедин, Смородино, Богодухів.

На жаль, при організації масштабного повітряного десанту було допущено помилки, що призвели до трагічних наслідків:

БИТВА ЗА СТОЛИЦЮ УКРАЇНИ!

1. Строки підготовки операції виявилися нереальними – зосередження бригад на вихідних аеродромах завершилося не 21 (за планом), а за кілька годин до початку операції 24 вересня. Командувач Воронезьким фронтом генерал армії М. Ф. Ватутін оголосив рішення на операції командувачу Повітряно-десантними військами лише в середині дня 23 вересня, який у штабі корпусу довів рішення до командирів бригад. Ті, у свою чергу, розробили завдання підрозділам і оголосили їх вдень 24 вересня, за кілька годин до посадки десанту в літаки. У результаті особовий склад мало знав свої конкретні завдання у майбутній операції, інструктаж десантників проводився вже у польоті. Взаємодія підрозділів у майбутньому бою не була підготовлена.

2. Розвідка майбутньої смуги дій десанту проводилася недостатньо, тому факт зосередження і вже вихід на рубежі оборони великих сил супротивника (5 дивізій, у тому числі 1 танкова і 1 моторизована) не був розкритий. Тому замість запланованих засідок проти ворожих колон і розгрому відповідних резервів на марші десантникам довелося вести бій з добре організованою обороною переважаючого супротивника.

3. На місця висадки десанту підготовлені групи забезпечення та позначення майданчиків при-

землення з невідомих причин викинуто не було.

4. Управління десантом загальом і навіть підрозділами та його взаємодією у тилу супротивника не було організовано належним чином.

У результаті раптового нічного удару з неба не вийшло. Німці зустріли літаки з десантом щільним зенітним вогнем. Десантування здійснювалося з великої висоти, і парашутисти розсіялися на великій площі.

Через помилки пілотів частина десанту була викинута на позиції своїх військ і в річку Дніпро. Усього вдалося десантувати в тил супротивника 4575 десантників 3-ї та частково 5-ї гвардійських повітряно-десантних бригад. Після чого подальше десантування було зупинено.

Десантники, які зазнали великих втрат, зібралися в невеликій групі і почали диверсійні дії у тилу супротивника. Потім, з'єднавшись у бригаду під командуванням підполковника П. М. Сидорчука, протягом 65 днів вели бойові дії в тилу фашистів, під час яких знищили понад 4000 солдатів і офіцерів супротивника, підпалили 52 танки, знищили багато зброї та військового майна. Досвідчені бійці завдали помітної шкоди і відвернули на себе значні сили супротивника.

Дніпровська повітряно-десантна операція відвернула значну кількість німецьких механізованих з'єднань, що дозволило радянському команду-

ванню здійснити переправу решти військ з меншими втратами.

Десантники виявили мужність, масовий героїзм і вірність військовому обов'язку. Високими урядовими нагородами були нагороджені практично всі учасники десанту, а гвардії майору А. А. Блужштейну, старшому лейтенанту С. Г. Петросяну і молодшому сержанту І. П. Кондратьєву було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після повного звільнення району десантування на початку 1944 року на його території працювала спеціальна комісія штабу ВДВ, яка дуже докладно відновила та узагальнила інформацію про хід операції, її втрати й прорахунки.

Наприкінці вересня 3-я гвардійська танкова армія отримала важкі пантонно-переправні засоби. Під прикриттям передових частин, що форсували Дніпро, було наведено 16-тонний міст і кілька поромних переправ для середніх танків. Сили на правому березі стали зростати, розширювалися і плацдарм.

Інженерно-саперні частини танкової армії, посилені фронтовими засобами, за участю місцевих жителів за два тижні збудували міст завдовжки 750 м. Усі роботи проводилися цілодобово, одночасно на правому та лівому березі, а також у центрі річки.

До середини жовтня на Букринський плацдарм переправилися головні сили 3-ї гвардійської танкової армії. Використовуючи успіх 3-ї гвардійської танкової армії, стрімко просуваючись до Дніпра загальновійськово з'єднання та об'єднання фронту.

Лівіше 3-ї гвардійської танкової армії, руйнуючи поспішно зайняту оборону супротивника, просувалася 47-а армія генерала Ф. Ф. Жмаченка. 3-й гвардійський механізований корпус під командуванням генерала В. Т. Обухова 25 вересня з ходу форсував Дніпро на північ від Канева, захопив ще один плацдарм, який згодом був об'єднаний із Букринським.

Після форсування радянськими військами Дніпра на правому березі розгорнулася запекла боротьба.

Особливо сильні бої точилися на Букринському плацдармі. Тут у жовтні 1943 р. ударне угруповання 1-го Українського фронту (колишнього Воронезького фронту) – 3-я гвардійська танкова, 40-а та 27-а армії – двічі робило спроби наступу. Але через важкі умови місцевості та наявність значних сил супротивника вирішити це завдання не змогла.

На північ від Києва, в районі Лютіж, наприкінці вересня Дніпро форсували війська 38-ї армії генерала М. Є. Чибісова. Щоб утримати й розширити плацдарм, армію було посилено 5-м

гвардійським танковим корпусом генерала О. Г. Кравченка.

Тоді Військова рада 1-го Українського фронту з дозволу Ставки напрямом головного удару перенесла з Букринського на Лютізький плацдарм, на північ від Києва.

Задум операції передбачав потайно перегрупування значної частини сил фронту, у тому числі і 3-ї гвардійської танкової армії, з Букринського плацдарму на Лютізький. Після перегрупування радянські війська на напрям головного удару мали значну перевагу в силах й засобах. Фронт, маючи лише 687 танків і самохідно-артилерійських установок, 600 бойових машин, зосередився в ударному угрупованні на Лютізькому плацдармі.

Для підготовки до наступу війська мали близько 7 діб. За ці дні було виконано великий обсяг робіт. Особливо багато довелося попрацювати штабу 3-ї гвардійської танкової армії, який очолював генерал В. А. Митрофанов.

Окрім звичайного збору та обробки відомостей про угруповання супротивника, підготовки даних для ухвалення рішення штаб склав чіткий план виведення військ армії з бою, переправи їх на лівий берег Дніпра та зосередження в районі Лютіжу.

У ході перегрупування з'єднанням потрібно було переправитися через Десну і Дніпро. Щоб приховати від супротивника маневр великих мас військ, заздалегідь організували комедантську службу і технічне забезпечення маршу.

Особливо велику увагу було приділено масуванню. З метою дезінформації супротивника на Букринському плацдармі було тимчасово залишено кілька підрозділів танкової армії, головним чином з несправною бронетанковою технікою, тривала робота радіостанції у колишньому режимі, а також встановлено макети артилерійських гармат, мінометів, танків та іншої бойової техніки.

Першими перейшли у наступ 1 листопада радянські війська на Букринському плацдармі, прикувавши до себе основні сили супротивника.

Через два дні почався наступ ударного угруповання фронту на північ від Києва. Зусиллями всіх родів військ головного смуга оборони супротивника, незважаючи на запеклий опір, була прорвана на глибину 4-7 км.

Щоб підвищити темпи наступу, в ніч на 4 листопада в бій було введено 3-ту гвардійську танкову армію. Танки з десантом автоматників із включеними фарами і сиренами вели сильний вогонь з гармат і кулеметів. Гітлерівці не витримали і почали залишати один рубіж за іншим.

Вранці 5 листопада передові частини танкової армії вийшли до району Святошин. 5-й гвардійський танковий корпус генерала Кравченка, що наступав разом із з'єднаннями 38-ї армії, відбив на підступах до міста кілька контратак супротивника і головними силами увірвався на вулиці Києва з півночі.

У ніч проти 6 листопада бої за Київ йшли одночасно на кількох напрямках.

Вранці 6 листопада Київ було повністю звільнено від фашистів. Наказом Верховного Головнокомандувача багатьом частинам і з'єднанням було присвоєно почесне найменування Київських, і серед них 6-й та 7-й гвардійські танкові, 9-й механізований корпуси 3-ї гвардійської танкової армії, 5-й гвардійський танковий корпус і 150-а окрема бригада.

За героїзм при форсуванні Дніпра 2438 воїнам було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Це більше кількості нагороджених за всю попередню історію нагород. Цього звання було удостоєно 47 генералів, 1123 старших і молодших офіцерів, 1268 сержантів і рядових.

(Закінчення на 7-й стор.)

Пам'ять

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ МЕМОРІАЛ

11 листопада з часу закінчення Першої світової війни 1918 року в усьому світі відзначається день ветеранів і шанують пам'ять жертв та учасників усіх воєн.

ПРЕДСТАВНИК УСВА брав участь у заходах, що проводилися цього року в день поминання на військовому цвинтарі Касабланки – великого портового й ділового міста Марокко.

У більшості цивілізованих країн світу традиційно військові меморіали у зразковому стані. На військовому цвинтарі Бен М'Сік поховано переважно більшість французьких солдатів, які загинули під час французького протекторату в період 1907–1956 років, а також марокканські бійці, які служили у французьких військах, солдати Співдружності. Там поховані й німецькі солдати.

З моменту падіння французького протекторату було проведено кілька операцій з консолідації могил з шести інших французьких військових кладовищ у Марокко (Рабат, Фес, Мекнес, Марракеш, Агадір і Кенітра).

Французькі військові ділянки кладовищ перебувають у віданні Служби ветеранів-комбатантів і жертв війни Міністерства оборони Франції.

Крім того, на території цвинтаря є французький військово-морський меморіал і меморіал авіації на згадку про французьких

військових льотчиків, які загинули в Марокко.

Споруджений у 1953 році меморіал жертв депортації містить землю, взятую з різних концтаборів.

На британській ділянці цвинтаря – могили 48 британських, південноафриканських і канадських льотчиків і моряків, які загинули під час Другої світової війни. Тут похований маршал Клод Окінлек, командувач 8-ї британської

армії в Північній Африці в 1942 р., який помер 1981 року в Марракеші, де він вийшов у відставку.

На німецькій ділянці – могили 344 німецьких солдатів Першої та Другої світових воєн, які загинули в боях, а також померлих військовополонених.

На цьому меморіальному цвинтарі також є американська пам'ятка, присвячена висадці союзників у листопаді 1942 року і відкрита до п'ятдесяти роковин операції «Смолоскип» у 1992 році.

Володимир ВОЛОШЕНЮК, член УСВА.

Пряма мова

Після того, як у 2014 році росія розпочала збройну агресію проти України, держава зіткнулась з новим викликом – не лише соціально підтримати бійців, які стали на захист батьківщини, а й інтегрувати їх потім назад у суспільство. Повномасштабна війна, що розпочалась 24 лютого цього року, поглиблює це завдання в десятки, якщо не сотні, разів.

– Юліє Анатоліївно, чи є кошти у держави сьогодні, щоб виконувати всі заплановані виплати, пільги і реалізацію програм, затверджених чинним законодавством?

– Бюджетне наповнення – це один з основних інструментів, що надає можливість реалізувати нашу політику. Для нас, як для міністерства, є дуже пріоритетним, щоб усі наші програми надання ветеранських послуг були наповнені бюджетом. Наприклад, минулого року Президентом України було особисто пріоритетовано питання житла для ветеранів.

Це субвенції для особливо сенситивних (вразливих. – Авт.) категорій: для учасників АТО/ООС (антитерористичної операції/операції об'єднаних сил), які є одночасно тимчасово переміщеними особами. Також це особи з інвалідністю внаслідок війни I-II групи, родини загиблих.

Якщо ми візьмемо ветеранів АТО/ООС, які є тимчасово переміщеними особами, то це ті люди, які вже фактично 8 років без житла. Держава, на жаль, до цього часу накопичила чергу в чотири тисячі сімей.

Якби з 2015 року видавалось хоча б по 500 квартир, то цієї черги вже не було б. Коли я прийшла в міністерство, ми побачили, що коштів не вистачає.

Ми зверталися особисто до керівництва країни: Президента, Прем'єр-міністра. Програма передбачала 5,5 млрд грн. І минулого року завдяки координації всіх гілок влади вона була повністю забезпечена грошима, і ми мали за рік її реалізувати. Але сталося 24 лютого й почалося широкомасштабне вторгнення. Відбувся секвестр бюджету, і всі кошти були передані на оборону.

Сьогодні ми повертаємося до цієї програми. Тому на наступний рік у проект бюджету заклали таку ж суму, щоб забезпечити цю категорію людей житлом.

Ще субвенція для місцевого бюджету. Процедура абсолютно прозора. Людина стоїть у черзі на житло до тієї пори, поки уряд не перерахує в місцеві бюджети необхідні кошти. Тоді людина відкриває рахунок в банку і може отримувати кошти. Вона має купити або вже вторинне житло, або введене в експлуатацію первинне житло. Це дуже важливо, щоб воно було введено в експлуатацію, щоб не було проблем із забудовниками.

Раніше житло можна було купити саме за місцем реєстрації. Зараз багато населених пунктів окуповано, тому ми цей порядок постановою Кабінету Міністрів змінили. Зараз, якщо людина є тимчасово переміщеною особою, вона може придбати житло за цією субвенцією в будь-якому регіоні вільної України.

Ще один важливий нюанс. Раніше людина мала за рік реалізувати ці кошти. Через військові дії на території майже всієї країни ми продовжили термін реалізації цієї субвенції ще на півроку після скасування воєнного стану.

– Що найскладніше зараз у вашій роботі?

– Зараз ми формуємо нові засади сучасної ветеранської політики. Це системна робота. Треба досягти розуміння і всередині уряду, і в суспільстві, що ветеранська політика не має бути просто пільгоорієнтованою. Коли люди повернуться з фронту, вони мають бути наділені інструментами власного розвитку та інтегруватися в економіку країни.

У нас ветеранська категорія – люди віком 30-55 років. Це працездатне населення. Ми маємо їм надати робочі місця, відповідну освіту й інтегрувати в економіку. Також необхідно їх інтегрувати у цивільне суспільство і, звичайно, у родину. Тому

що участь в бойових діях – це дуже важкий досвід.

Ми вважаємо, що ветеранська політика – це окремий вид політики. Можемо побачити це на прикладі держав, які пережили війни чи участь своїх громадян у

Наприклад, у США, якщо ти прослужив три роки за контрактом рядовим, тобто держава надає одну гарантію – безкоштовне навчання. Це для того, щоб людина, яка прийшла з війська й не має освіти, могла бути також конкурентоспроможна та працевлаштуватися після безкоштовного навчання.

Коли людина хоче служити за контрактом десять років, це інший пакет. А коли людина взагалі демобілізується з терміном служби 25 років, то ми, як Міні-

стерство у справах ветеранів, взагалі маємо чекати на неї прямо біля приміщення центру комплектації, звідки людина входить в армію й де виходить з неї.

За рік до демобілізації держава вже має знати, скільки та в якій області буде демобілізовано людей, і підготувати для них відповідні програми. Тобто це системна реформа. Вона багато років обговорювалася в силових відомствах. Представники НАТО приїжджали й проводили нам тренінги з переходу з військової кар'єри на цивільну. Я сама брала в них участь, коли ще була на службі. Але, на жаль, за 15 років цих тренінгів ми так і не імplementували цього в життя.

В ексклюзивному інтерв'ю для Соціальної інформаційної платформи очільниці Міністерства у справах ветеранів Юлії Лапутіна розповіла про формування у державі нової ветеранської політики, необхідність перегляду інструментів підтримки для ветеранів у мирному житті, фізичну та психологічну реабілітацію бійців. А також – про службу у контррозвідці і ставлення до жінки-генерала.

В УКРАЇНІ СФОРМУЮТЬ НОВУ

В ексклюзивному інтерв'ю для Соціальної інформаційної платформи очільниці Міністерства у справах ветеранів Юлії Лапутіна розповіла про формування у державі нової ветеранської політики, необхідність перегляду інструментів підтримки для ветеранів у мирному житті, фізичну та психологічну реабілітацію бійців. А також – про службу у контррозвідці і ставлення до жінки-генерала.

– Ваше міністерство створено буквально чотири роки тому. Що ви робите принципово нового, чого не було раніше у соціальній політиці стосовно ветеранів.

– Це раз зазначу, що я розумію ветеранську політику як управління людськими ресурсами в безпековій та оборонній сфері. Так цю політику ніхто ніколи не розглядав. Ми маємо надати захист і гарантії ветеранам – учасникам бойових дій, членам їхніх родин, членам родин загиблих. Також підтримки потребують ветерани військової служби різних силових відомств. Це також працездатні люди, які пішли на військову пенсію. Але держава не надала їм жодних інструментів, окрім якихось пільг на комунальні послуги.

Тому принципово важливим є те, що ми зараз робимо в уряді. Мінветеранів створило сайт – це електронний ресурс, який дозволяє аналізувати статистичні дані за всіма областями й різними показниками: де, скільки, яких категорій ветеранів за віком та фахом проживає.

Це для того, наприклад, щоб у Міністерстві економіки або в департаментах економіки областей розуміли, куди цих людей можна інтегрувати вже в економічну сферу, яких спеціальностей потребують конкретні області та населені пункти. А ми, як міністерство, будемо забезпечувати їх перенавчання.

По-друге, ми зараз запроваджуємо те, що в державі ніколи не робилося. Це інституційна реформа – перехід від військової кар'єри до цивільного життя. Держава має це модерувати, куди б людина не пішла служити – в армію чи будь-який підрозділ: у поліцію, Службу безпеки, прикордонну службу тощо. Коли людина прийшла на службу, то держава має спитати: скільки років ти будеш служити? І залежно від тривалості контракту має надаватися відповідний пакет соціальних гарантій.

Хочеться, щоб такий перехід відбувався на цифровому рівні, автоматично. Щоб було менше ретинань між чиновником та військовослужбовцем, щоб відбувалося надання цієї гарантії не за заявою військовослужбовця, а за фактом цієї події. Умовно кажучи, якщо в області за рік демобілізувалося 500 осіб, то вони автоматично мають отримати смс: «Будь ласка, відкрийте рахунок, вам буде перерахована пенсія».

По-третє, те, чого не робилося до цього, – це створення нашого Українського ветеранського фонду, який має програми з підтримки ветеранів і їхніх родин.

А ще у нас зовсім новий підхід до психологічної реабілітації. Ми змінили порядок надання таких послуг. Раніше людям потрібно було звертатися в управління соціального захисту населення або відповідні соціальні установи. Тепер медичні та реабілітаційні заклади з нами контракуються напряму. Але за умови, якщо в них є в наявності мультидисциплінарна команда: один психіатр, один психоневролог, два психологи. Тобто чотири людини, які є фахові, сертифіковані, ліцензовані. За чотири місяці існування такої програми вже надано 2,5 тисячі послуг. З нами контрактувалося 30 медичних і реабілітаційних закладів, і цей перелік постійно збільшується.

І тут є дуже важлива, принципова річ. Якщо, наприклад, психологічна травматизація відбувається під час поранення, то людина має проходити оцей період кризової післяопераційної реабілітації уже з психологом, особливо, коли це ампутація. За стандартами Всесвітньої органі-

зації охорони здоров'я психолог має бути поруч відразу. Якщо бюджет буде затверджено в запропонованому обсязі, то наступного року ми зможемо законтрактувати вже 70 закладів.

– Міністерство ветеранів опікується насамперед учасниками бойових дій, які пройшли АТО, ООС, зокрема, добровольцями. А ще є ветерани, якими за традицією опікується Міністерство соціальної політики. Міністерство оборони окремо опікується

після перемоги. Адже це люди працездатного віку із почуттям гідності. Просто дати їм якусь пільгу, дотацію – цього замало.

Родини загиблих. Це діти, батьки, дружини/чоловіки наших героїв. Ми маємо їх підтримати, тому що вони втратили найдорожче у своєму житті – своїх близьких.

Особливою підтримки потребують особи з інвалідністю. Тут потрібно робити багато кроків – необхідний реально європейський підхід, де вирішальним є

визначення відсотка втрати працездатності, а не група особи з інвалідністю, визначення якої зараз є складною процедурою.

Ми відвідували у Львівській області реабілітаційний центр «Галичина», там психологом працює хлопець, який у 2014 році зазнав важке поранення. Він служив у Військово-повітряних силах і зараз на колісному кріслі. Ще коли він потрапив у шпиталь як пацієнт, лікарі виявили в ньому якість, які могли б бути в нагоді, щоб він сам став психологом. І я особисто бачила, що саме до нього найбільше йдуть бійці з ампутаціями. Вони відчують те саме, що пережив хлопець кілька років тому.

– На що найбільше скаржаться ветерани до міністерства? Як і ще наболілі питання окрім житла?

– Найперше – це саме житло. Людина може бути прореабілітована, виликвана, але коли їй нема де жити, то вона буде розуміти, що їй нема куди піти й родині нема куди піти.

Друге – це робота закладів соціального захисту на місцях. Ми проводимо регулярні тренінги з представниками соціальних служб, які працюють з ветеранами. Але тут дуже багато інерції ще пострадянського «собесу». І скарги з місць приходять саме на те, що людей водять по бюрократичному колу. Коли розбираєшся в кожному конкретному випадку, то розумієш, що люди потребують фахової, можливо, менторської допомоги з боку Мінветеранів, щоб вони розуміли, що таке ветеранська політика.

– До речі, деякі тероборонівці скаржаться, що зараз дуже складно оформити статус учасника бойових дій. Навчально за законом їх також віднесено до УБД і надано всі відповідні права, але документально підтвердити це важко. Навчально через те, що якісь порядки досі не допрацьовані.

– Тут дійсно є питання. Річ у тому, що територіальна оборона відноситься до ЗСУ. Статус УБД службовцям надається і в підрозділах ЗСУ. Національній поліції статус УБД надається комісіями, які існують в їхніх безпосередніх підрозділах. Ми, як міністерство, опікуємося добровольцями. Коли сталося широкомасштабне вторгнення, ніхто не знав, де й на який ще район поширюється бойові дії. Тому законом було визначено, що потенційно право на отримання статусу УБД мають також наші територіальні оборонці, які брали участь у бойових діях.

Дійсно, від початку широкомасштабного вторгнення багато комісій не працювало, насамперед через бойові дії. Тоді було завдання стабілізувати фронт. Але інше питання в тому, що попередні постановами прописаний конкретний перелік і порядок, де передбачено надання статусу УБД саме для тих, хто брав участь в АТО та ООС. Зараз це трошки інша історія. Необхідно внести відповідні зміни на законодавчому рівні й на рівні вже відомчих нормативно-правових актів, адже

це вже інша фаза війни. Тому це питання обговорюється в уряді. Прем'єр-міністром поставлено доручення відпрацювати цей порядок, і, звичайно, усі, хто захищає країну зі зброєю в руках, отримують ці статуси.

— На початок року у нас офіційно було більше 400 тисяч учасників бойових дій. Зараз їх кількість майже подвоїлась до 800 тисяч, так?

— Так. Звичайно, ми не будемо говорити про ті цифри, які ми не можемо озвучувати з огляду на

військових функцій. Але цим особам видають посвідчення УБД саме їхні відомства. Тут уже питання відповідальності самих керівників, які такі документи готують і які мають усвідомлювати, що принаймні по-людськи це несправедливо.

— Яку роль міністерство відіграє у житті полонених, чи відома подальша доля тих, хто це знаходиться в полоні?

— Звичайно, ми всі розуміємо важливість повернення наших бійців. Ми відкриті до спілкування

40 тис. грн. Люди використовували ці 20 тис. грн на рекламу власної продукції в Інстаграмі, на купівлю духової шафи для випікання хліба, обладнання для перукарні тощо.

Звісно, не всі ветерани можуть стати підприємцями. Наступним кроком стало відкриття програми для громадських організацій саме з менторської підтримки ветеранів. Тобто з підтримки ветеранів стосовно інформування їх про соціальні гарантії та інструменти, які вони можуть отримати

пострає питання проведення навчань, як в Ізраїлі. Будь-яка людина, жінка чи чоловік, раз на рік певний час проводить на військових зборах. Я, наприклад, коли відвідувала Ізраїль, в крамниці купувала сувеніри. Там дівчина-продавчиня мені розповіла, як вона служила рік в армії: зі зброєю на кордоні, стояла на блокпостах. Це не завадило їй повернутися, відслужити — був її обов'язок.

Ми прийдемо до моделі, коли кожен у країні — захисник і захисниця, тому що військових навичок потребуватимуть усі.

Держава має захопити людей залишатися в армії й служити на благо нашої України. Тому що агресивність дій, очевидно, буде продовжуватися. Тому формула: захисник — воїн відновлення — знову захисник — це формула безпеки та стійкості нації.

— Ви працювали багато років в СБУ, контррозвідці. Цікаво, як ви зрештою очолили Міністерство ветеранів, тобто взяли шефство над усіма учасниками бойових дій?

— Насправді я більш як 27 років прослужила в органах Служби безпеки. Я прийшла звичайним оперативним співробітником. А потім мені доводилося долучитися до найбільш важливих в історії країни операцій. Це протидія і сепаратизму в Криму у 90-х роках, і російським спецслужбам у 2008 році. Ми вже тоді попереджали й мали оперативну аналітичну інформацію про можливість анексії Криму. Поставало тільки питання часу, коли це буде.

Також пишаюся тим, що мені кілька років довелося бути заступником начальника центру спеціальних операцій «Альфа» при СБУ, який виконував завдання на найбільшому вістрі наших загроз. Ну і, звичайно, крайня моя посада була — заступник начальника департаменту інформаційної та кібербезпеки, де ми з 2014 року протидіяли гібридним загрозам, інформаційній війні.

Як фахівець з безпекової сфери, я хочу сказати, що коли отримала пропозицію очолити міністерство, поставилася до цього питання саме як до питання безпекового. Тому що зараз ветеранська політика — це політика, у першу чергу, безпекова. Адже в нас є армія тих людей, які вміють володіти зброєю й знають, що таке війна. Армія має бути інтегрована в суспільство й має бути потенціалом для держави.

У нас є кілька стереотипів. Дехто вважає, що ветерани — це, так би мовити, соціально вразлива категорія. Я була шокована цими думками серед багатьох

людей і вирішила, що це виклик для мене, і якщо ми правильно змодемуємо ветеранську політику, то зможемо зміцнити стійкість нації. Адже ветеран — це, у першу чергу, людина, яка свідомо пішла на захист країни. Її потрібно в цьому плекати, шанувати її гідність, допомагати їй, звичайно, забезпечити від можливості бути соціально пасивною частиною населення. Саме з розумінням цієї проблеми зараз працює уряд.

— Не кожен чоловік має хист до такої роботи. Ви — одна з небагатьох, у кого є звання генерала. В Україні лише кілька таких жінок та і у світі, напевно, небагато. Як чоловіки ставляться до жінок-генералів?

— Хто як. Військові колективи дійсно були упереджені щодо потенціалу жінок, особливо на керівних посадах. Законодавчо або якось нормативно цього не закріплено, але є негласна сталість стереотипної думки.

Коли я прийшла у військовий колектив вперше, там були одні чоловіки. Я була лейтенантом, а там вже були поважні люди, які працювали по 20 років, мали великий досвід. Для них це також був виклик. Вони не знали, як поставитися до дівчини, якій 25 років і яка вирішила займатися тим, чим займаються стереотипно виключно чоловіки.

Але я вдячна першим моїм вчителям. Вони тоді говорили: «Там, де ти не можеш, не розумієш, звертайся навіть з питаннями, які тобі, можливо, здаються недоречними». І вони таким чином надали мені трохи «крил», щоби зрозуміти, що дійсно можна все.

Якщо ретроспективно подивитися на перші роки служби, то вже тоді простежувалися загрози, які найбільшим чином проявилися зараз. Коли контррозвідка розповідала про цю загрозу, то керівництво держави на всіх етапах, і вже навіть на початку 2014 року, не сприймало все так, що це буде широкомасштабна війна. А от у середовищі оперативників-контррозвідників аналітичні документи багато років свідчили про те, що це станеться.

Звичайно, попередити її повністю ми не могли, але поставитися по-іншому до питань безпеки й запровадження стратегічних напрямів можна було. Кістяк спецслужби й контррозвідки завжди робив усе, що міг. Там багато фахових співробітників, і я дуже пишаюся ними, з ким доводилося працювати.

ВЕТЕРАНСЬКУ ПОЛІТИКУ

безпекові обставини. Але ми скажемо, що до широкомасштабного вторгнення, якщо брати всі категорії, тобто самих комбатантів, які безпосередньо брали участь в АТО/ООС, плюс решта категорій: учасники бойових дій на території інших держав, особи з інвалідністю, члени родин загиблих — якщо всіх порахуємо, буде до мільйона осіб. Звісно ж, зараз це набагато більша цифра і ми, звичайно, розуміємо ті виклики, які постануть перед державою в плані забезпечення їх і соціальними гарантіями, і можливостями працевлаштування, і освітою тощо.

— Є прогнози, що після війни кількість ветеранів та членів їхніх сімей, які потребуватимуть пільг, може зрости до 5 мільйонів осіб.

— Можливо, до 4 мільйонів — так. Дивіться, якщо ми беремо, до прикладу, виплати у разі одного загиблого воїна, то це, фактично, виплата ще на плюс 5 осіб. Це дружина, діти і двоє батьків. Всі вони мають отримати відповідні соціальні гарантії.

Також відповідні права мають особи з інвалідністю. Ми розуміємо, що зараз в такому театрі воєнних дій є дуже багато складних поранень. Характер поранень порівняно з тим, яким він був у 2014–2021 роках, — це зовсім інше травмування. Звичайно, дуже багато людей потребуватимуть протезування і серйозних медичних закладів для відновлення якості їх життя.

— Піклування про родини загиблих лягає на вас?

— Так. Певні виплати здійснюються Міністерством соціальної політики і нами. В принципі дуже велике питання постає щодо медичного забезпечення. Члени родин загиблих хотіли б, щоб їм було надано право отримання безкоштовної медичної допомоги, зокрема, у закладах охорони здоров'я силових відомств. Але це не передбачено бюджетом.

Потрібно розробляти механізми, яким чином надавати їм допомогу. Адже ми знаємо за статистикою, що дуже багато родин потім самі через психологічну травматизацію отримують психосоматичні наслідки і хвороби. Тому це також дуже серйозне питання. Ми зараз обговорюємо з Міністерством охорони здоров'я, як модерувати цей процес.

— Чи відомо про випадки «фальшивих» ветеранів? Чи робить міністерство якусь роботу щодо їх виявлення і притягнення до відповідальності?

— Тут можу сказати як міністр у справах ветеранів, а можу — як колишній військовослужбовець. Є кілька аспектів. У Міністерстві у справах ветеранів є комісія, до якої входять усі силові відомства, а також громадські, ветеранські організації. Ми бюрократично розглядаємо суто документи. Якщо вони в порядку, то ми надаємо статус. Ми не бачимо саму особу, все об'єктивно.

Насправді ми це прекрасно знаємо ще з 2014 року й бачили «військових туристів», які приїжджали на три дні, не були на передових позиціях, не виконували

з командирами підрозділів, спілкуємося зі штабом того ж «Азову». Ми знаємо і психологічну проблематику. Спілкуємося з родинами, аби надавати їм необхідну підтримку навіть менторську: куди звертатися і по які документи. Це більше, ніж функція міністерства. Це просто наш обов'язок як громадян України.

Єдине, що до процесу звільнення можуть бути долучені тільки ті, хто офіційно на це має право.

— Як вже зазначалося, під вашим патронатом працює Український ветеранський фонд. Зараз, зокрема, закінчується конкурс з надання допомоги ветеранам-підприємцям на розвиток бізнесу. А якщо нема у ветерана хисту до бізнесу, до підприємництва, чим це може допомогти? Чи плануються якісь нові програми?

— Коли ми розробляли цю програму, ми знали, що в нас є ветерани-підприємці, які вже працюють в сфері бізнесу. І ця програма спрямована саме на тих, хто зміг стати підприємцем і розвинув власну справу. Наприклад, є підприємці, які працюють в агробізнесі, є ті, хто випускає сухе харчування, в тому числі для армії. Є ті, хто працює в сфері оборони.

В умовах, коли у нас є такі складні економічні ситуації, ми вирішили, що держава має підтримати тих ветеранів, які вже працюють, щоб вони могли і збільшити кількість продукції, і працевлаштувати більше людей. Тому зараз ми відкрили цю програму і отримали від підприємців-ветеранів понад 70 заявок.

А ще на початку широкомасштабної війни ми відкрили ветеранським фондом програму для підтримки мікробізнесу, який ведуть родини ветеранів. Були ситуації, коли фізичні особи-підприємці, члени родин наших захисників, перемістилися в інші регіони, а на місця попереднього проживання втратили свої невеличкі крамнички, кафетерії чи перукарні. І ми відкрили програму допомоги на 20 тис. грн одній особі. Якщо, наприклад, дружина має статус фізичної особи-підприємця, є самозайнятою особою, вона може отримати ці кошти. А якщо вони переїхали, наприклад, ще і з матою нашого захисника, яка також є фізичною особою-підприємцем, то це вже

для самореалізації. Ті громадські організації, які подаються, фактично, мають за руку привести ветерана туди, куди йому потрібно. Допомогти йому заповнити документи, позбавитися цієї зайвої бюрократії. Це дуже важливо, особливо для людей, які зараз повертаються з війни і вже не можуть служити через важкі поранення.

— Ви приділяєте багато уваги адаптації військових до цивільного життя. Якщо війна затягується, чи є сенс зробити за прикладом Ізраїлю — мілітаризувати суспільство? Щоб не військових готувати до цивільного життя, а навпаки цивільних готувати до життя у воєнний час?

— Моя особиста придумка — це формула захисників і захисниць. Враховуючи сталість військової загрози й наявність агресивного сусіда, навіть якщо людина інтегрувалася в суспільство, ми маємо залишати її боеготовність на високому рівні. Щоб у разі ескалації вона могла повернутися з відповідними навичками до війська. І тут дійсно

Наші права і пільги

ПЕНСІЯ ДЛЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

У 2022 році в Україні право вийти на пенсію в 60 років мають люди, у яких страховий стаж становить не менше 29 років. Якщо у людини немає такого стажу, вона зможе піти на пенсію у 63 роки, але зі страховим стажем від 19 до 29 років. У разі відсутності страхового стажу, який дає право на призначення пенсії за віком після досягнення 63 років, пенсія призначається після досягнення людиною 65-річного віку (за наявності страхового стажу від 15 до 19 років). Для учасників бойових дій правила виходу на пенсію дещо інші.

Коли учасники бойових дій можуть вийти на пенсію

Учасники бойових дій мають право на достроковий вихід на пенсію за віком:

- чоловіки можуть піти на пенсію після досягнення 55 років;
- жінки — після 50 років.

Такі правила діють лише за наявності страхового стажу не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок. У цьому разі вислуга років військово-службовців прирівнюється до страхового стажу.

Кадрові військові можуть вийти на пенсію навіть раніше за наявності необхідної вислуги років.

Родини військових, які загинули під час бойових дій, також мають право на відповідне зниження пенсійного віку. Це стосується дружини або чоловіка, якщо вони не взяли повторний шлюб, та батьків, яким надано статус сім'ї загиблого захисника/захисниці України.

Розмір пенсії учасників бойових дій залежить від тривалості набутого страхового стажу та отриманого заробітку, з якого сплачувалися страхові

внески. Це передбачено Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Надбавки до пенсії

До пенсії учасникам бойових дій встановлюються:

- підвищення у розмірі 25% прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність;
- цільова грошова допомога на проживання у розмірі 40 грн;
- загальний розмір пенсії УБД не може бути меншим ніж 210% — якщо пенсія менша, виплачується щомісячна державна адресна допомога у розмірі, якого не вистачає до мінімальної пенсійної виплати.

Також учасники бойових дій можуть отримувати надбавки за особливі заслуги:

- громадяни, нагороджені орденами, мають право на доплату до пенсії — від 20 до 40% прожиткового мінімуму;
- військові, що мають особливі заслуги перед Батьківщиною — нагороджені званням Герой України, мають ордени Зірка, Богдана Хмельницького трьох ступенів, княгині Ольги — мають право на доплату до пенсії 70% прожиткового мінімуму.

Оформлення пенсії

Учасник бойових дій спочатку має отримати відповідний статус і посвідчення, а потім із цим посвідченням повинен самостійно звернутися до Пенсійного фонду особисто або скористатися порталом Електронних послуг Пенсійного фонду.

— **МОНСЕНЬЮРЕ** Вісваль-Мідає, ви не покинули Київ ні тоді, коли західні країни попереджали Україну про майбутню ескалацію з боку росії і вивозили своїх дипломатів, ні тоді, коли російські ракети вже полетіли до українських міст. Чому вирішили залишитися?

— Тут досить зрозуміла відповідь. Моя місія як посла Святого Престолу має два аспекти. Це представництво при уряді України та церквах в Україні. Насамперед, при католицьких церквах — Греко-католицькій та Римо-католицькій. Отже, моє завдання також і пастирське як єпископа. Де має бути пастир і священник? Він має бути зі своїми людьми. Якщо Папа Франциск мене послав сюди, то тут моя місія.

— **Київ щодня обстрілюють, синери протиповітряної оборони та заклики до городян спуститися в укриття звучать кожні кілька годин. Як зараз минає ваш день?**

— Дні минають так, що ми стежимо за ситуацією. Щодня проходить під знаком "Увага!". Іноді це повітряна тривога — треба йти у сховище. У мене завжди із собою найголовніші речі. Ми з черницями навіть провели службу в сховищі.

— **Ви зараз підтримуєте зв'язок із Ватиканом?**

— Коли є якась інформація щодо ситуації, треба передати до Ватикану. Потрібно переговорити з державним секретарем та його помічниками, але не завжди це вдається. Не завжди залишаються сили та час для такої роботи. Потрібно вижити, як кожному киянину. Ніколи не знаємо, коли будинок чи щось інше "отримає".

Але загалом зв'язок з Ватиканом — постійні. Поки буде зв'язок, зв'язуємось і вранці, і вдень, і ввечері. Можливо, ви бачили, що Держсекретар Кардинал П'єтро Паролін під час Генеральної асамблеї ООН говорив, що Святий Престол також готовий бути майданчиком для діалогу між Україною та росією.

— **Як вважаєте, чи буде така можливість для діалогу?**

— Це залежить від усіх боків. Тобто Україна — так, вона давно просила про таку можливість.

Шукати можливість для діалогу — це завжди позиція Святого Престолу. Але тут ми не маємо можливості нікого змусити. Ми можемо лише запропонувати. Сьогодні у Святого Престолу подвійна місія: майданчик

для переговорів і духовна — згуртувати людей у молитві й любові. Тому що вони такі сильні, що можуть принести нам усім мир.

— **Що, на вашу думку, головне в такому діалозі, про який ви говорите?**

— Поясню головні аспекти щодо розуміння церквою та Святим Престолом такого діалогу.

За церковним поняттям, ситуація війни виникає, тому що одна країна має одну концепцію, інша — свою, і потім одна воює проти іншої. Політично знайти вихід досить важко, навіть під час переговорів.

За політичними концепціями Україна воює, захищаючи свою країну. В Україні, зазвичай, в літургії і православних і католицьких церков грецького обряду, навіть є молитви за правителів, за війська. Молимося, щоб уряд працював зі своєю країною та захищав. За війська, щоб вони захищали країну.

— **Виходить, що церква не може бути нейтральною?**

— Україна сьогодні боронить своє право на існування. Місія церкви ми не можемо назвати нейтральною. Нейтральність — це політичний вираз. І церква чітко поділяє два аспекти. Перший — сама дія. Наприклад, Папа Франциск ясно сказав: війна — діявольська дія. Інший аспект — людина, яка це робить. Завжди церква (і я як пастир) продовжує дивитися навіть на агресора, як на брата. Моє завдання —

КИЇВ СТАВ СТОЛИЦЕЮ ПОДІЙ СВІТУ, ТУТ ВИРІШУЄТЬСЯ ДОЛЯ ВСІХ НАС

Напередодні повномасштабного вторгнення росії в Україну більшість дипломатичних відомств евакуювали своїх представників із українських міст. Безліч дипломатів виїхали за межі України, рятуючись від обстрілів росіян. Однак серед послів знайшлися й по-справжньому героїчні люди. Один із таких — якщо не єдиний — Посол Ватикану в Україні шостий апостольський нунцій архієпископ Вісвальдас Кульбокас розповів, чому вважає, що Україна переможе.

його духовно врятувати. Церква каже, що до ненависті дійти не повинно.

Що я чую та бачу в ці дні? Я перебуваю в Києві й стільки отримую повідомлень! "Ми з вами! Ми про вас думаємо!" І я знаю, що це не пусті слова! Люди, мої друзі, навіть не сплять ночами. Вони стежать за ситуацією, що відбувається, чи вдається захистити. Вони разом із нами.

Це солідарність майже всьому світу із Україною. Можна сміливо сказати, що Київ на цей момент став столицею подій світу. Люди кажуть, що тут сьогодні вирішується доля всіх нас.

Люблю використати такий приклад. Подумайте, якби ви були Богом. Ви створили людину і потім бачите, що людство починає любити одне одного так, як зараз любить Київ та Україну. Тоді Бог дивиться: "Людство об'єдналося і солідарне. Воно ще раз повернулося до братства. Добре, тут уже немає жодної причини, щоб війна тривала". Тому ми допомагаємо навіть Богові зняти причини війни.

Під час цієї трагедії завдання кожного — рости в любові та солідарності. Коли ми духовно станемо братами, війна припиниться.

— **Наступного дня після того, як росія напала на Україну, Папа Римський Франциск, попри протокол (дипломатичний протокол вимагає, щоб міністр закордонних справ Ватикану викликав до себе посла) особисто прибув до посольства росії у Ватикані. Про що йшлося на цій зустрічі?**

— Те, що Папа відіслав посла росії при Святому Престолі, як бачите, є символічно дуже сильним знаком. Тому що, як зауважили журналісти у Римі, ніхто не пам'ятає такого моменту, щоб Папа пішов до посла. Зазвичай запрошують до нього, щоб

висловити занепокоєння чи протест. А тут він особисто пішов до посольства. Про що йшлося на зустрічі, пояснив Держсекретар Ватикану Кардинал Паролін: Папа пішов пояснити, що не можна вирішувати питання війною. Тобто Папа смиренно і наполегливо просив зупинити війну.

— **Як вважаєте, чи почули Ватикан у росії?**

— Важко сказати. Ми можемо судити лише за результатами. Але тут кожен має робити те, що в його силах. Тобто, якщо я маю можливість висловити думку, я це роблю.

Я таки хотів сказати, що ті мої друзі, які думають про Україну і моляться за неї, постійно в ці дні пишуть, що відчуття дуже надихає. Молитвою відчувають, що ангели охороняють Україну. Тобто всі дивляться з великою надією. Тому мені здається, що ми наближаємося до такого рівня солідарності всього світу, щоб зупинити цю війну. Сподіваюся, що незабаром вона закінчиться. Адже вже немає рації її продовжувати, коли все людство об'єдналося.

— **Які ще зусилля може зробити Ватикан, щоб зупинити війну? Чи не розглядається можливість зустрічі Папи Римського Франциска з президентом РФ?**

— Піти до посла росії в якомусь аспекті навіть сильніше, ніж поговорити з президентом. Це означає велике і смиренне прохання — принизити себе і просити: "Я прошу вас...". Але, звичайно, у Папи залишається ще й можливість шукати прямого контакту з президентом Путіним. Це вирішувати вже йому.

— **Які гуманітарні завдання нині виконує католицька церква в Україні?**

— Одне із завдань — надати людям

можливість прийти у сховище під храмами. Проводити служби, хоч це вже духовне завдання. По можливості — гуманітарна допомога.

Мені важко сказати на якому етапі цей процес. І Держсекретаріат, і посольство України при Святому Престолі працюють з цього питання. Я знаю, що є й список потреб. Це медикаменти, одяг, їжа. Список дуже довгий! Звісно, важко доставити цю допомогу. Тому Держсекретаріат безпосередньо в контакт з посольством України, щоб подивитися, яким чином краще відправити допомогу. Це вирішується у Ватикані.

У свою чергу, католицькі церкви в різних країнах намагаються надіслати цю допомогу вже іншими лініями. Через Міжнародний благодійний фонд Карітас, наприклад. Це, напевно, йде до людей. А тут уряд вирішує, кому ця допомога більше потрібна.

— **Папа Римський Франциск закликав усіх віруючих помолитися за припинення конфлікту в Україні і сам очолив молитву у Ватикані. Як часто можна чути молитву за Україну в Базиліці Святого Петра?**

— Я впевнений, що сам Папа та його співробітники щоранку, коли прокидаються, вже моляться за Україну. Ми пам'ятаємо, що 26 січня був день молитви за Україну в усьому світі.

Ще раз Папа запросив усіх молитися за Україну 2 березня. Це дуже символічні дні, коли не лише сам Папа молиться, а й закликає, щоб усі молилися разом. Тоді це стає дуже сильною спільною молитвою. Це символ і велика духовна сила.

— **Яку молитву потрібно читати віруючим в Україні?**

— Віруючих в Україні дуже багато. Я впевнений, що у кожного своя молитва. Ми звертаємось смиренно до Господа, щоб ми самі, у своєму серці подумали, як будемо світ. Це починається від наших повсякденних стосунків: як я поважаю іншого, як захищаю свої принципи і свою правду. Тому що іноді ми забуваємо захищати справедливості. Молитва змінює нас самих. І потім ми просимо, щоб Господь дарував нам мир.

Інтерв'ю вела Анастасія СТЕПАНЬКА.

Знай наших!

БУДУЄМО ФЛОТ ДЛЯ ЗАХИСТУ МОРІВ

НА САЙТІ UNITED24, який збирає кошти, опубліковано тактико-технічні характеристики морського дрона, а також відео, на якому видно деякі деталі човна та його зовнішній вигляд.

UNITED24 — проект української влади для збору коштів на допомогу країні.

Одразу в день оголошення збору стало відомо, що зібрано кошти на три дрони. Перший з них називається "Херсон" — на честь деокупованого ЗСУ українського міста. На два інших зібрані гроші народ Литви та IT-компанії.

Автономний апарат

На сайті опубліковано тактико-технічні характеристики дрона. Йдеться про невеликий апарат, здатний вражати ціль самопілотом. Такі апарати часто називають "камікадзе".

Для початку Україна планує збудувати 100 таких дронів-камікадзе

Його довжина — 5,5 метра, дальність — 800 кілометрів, автономність — 60 годин, максимальна швидкість — 80 кілометрів на годину, бойова частина — 200 кілограмів.

Для порівняння — маса бойової частини ракети Нагрооп складає 225 кілограмів. В української крилатої ракети "Нептун" бойова частина важить 150 кілограмів.

Судячи з технічних характеристик, дрон керується трьома відеоканалами. Крім того, він також оснащений супутниковою навігаційною системою та інерційною навігацією — автопілотом.

Наявність автопілота означає, що такий апарат здатний діяти автономно, у тому числі в умовах роботи систем радіоелектронної боротьби, проте це сильно знижує точність — автопілот може вивести апарат до мети, але наведення необхідно проводити візуально або за допомогою системи наведення, про яку нічого не говориться.

Як сказано на UNITED24, багатоцільові безпілотні надводні апарати є унікальною українською розробкою.

"Наше перше завдання — зібрати флот із 100 таких суден. Вони охоронятимуть води наших морів, зупинятимуть вихід із бухти російських кораблів з ракетами, охоронятимуть торгові судна та виконуватимуть

Україна розпочала збір коштів на будівництво першого у світі флоту безпілотних ударних катерів. Дрон вважається багатоцільовим і призначений для удару по бойових кораблях. Кампанію прорекламував у своєму офіційному Телеграмі Президент Володимир Зеленський. За його словами, дрони потрібні Україні, щоб "захистити акваторії наших морів і мирні міста від російських ракет, які запускають з кораблів". Крім того, ЗСУ використовуватимуть такі катери для розблокування коридору для цивільних суден, які везуть зерно з українських портів.

секретні місії", — йдеться на сайті.

Безпілотні катери зможуть також проводити патрулювання та розвідку.

Крім того, за наявною інформацією, дрони зможуть вести спостереження, супроводжувати кораблі ВМС, охороняти торгові судна, займатися охороною узбережжя від диверсійних груп.

Севастопольський рейд

Зовнішній вигляд дрона на презентаційному відео нагадує апарат, який, як у вересні стверджували російські військові блогери, прибуло до берега неподалік Севастополя. Тоді належність апарату ніхто не встановив.

Крім того, у презентації на сайті зі збору коштів використали кадри, які з'явилися у мережі після ударів по кораблях російського Чорноморського флоту на рейді Севастополя 29 жовтня.

Тоді, як визнала міністерство оборони росії, пошкодження зазнав лише морський тральщик "Іван Голубець", проте, ґрунтуючись на відеозаписах, деякі іноземні експерти припустили, що катери атакували також фрегат Чорноморського флоту "Адмірал Григорович", озброєний ракетами "Калібр".

Україна досі офіційно не підтверджувала причетність до цих атак своїх безпілотних морських засобів й не коментувала появу катера на березі Криму.

Тепер на сайті практично відкрито йдеться, що удару по кораблях у Севастополі завдали українські безпілотні катери.

"Україні не було чого протиставити цим кораблям, тому що український флот втратив 80% своїх судів після окупації Криму в 2014 році. Але 29 жовтня 2022 року удари морських дронів по російських кораблях здійснювалися виключно безпілотними апаратами", — йдеться у супровідному тексті. Водночас стверджується, що в ході атаки було пошкоджено три російські кораблі, у тому числі флагман Чорноморського флоту росії "Адмірал Макаров".

Українська розробка чи допомога партнерів?

На сайті UNITED24 вказано, що апарати — унікальна українська розробка. На підтвердження цих слів у відеореєстри показали процес їх виробництва — розрізання металу, збірка та монтаж електронних систем.

Однак більше жодних подробиць цього проекту немає.

Тим часом ще в травні 2022 року в одному зі списків американської військової допомоги Україні фігурували якись "безпілотні катери берегової охорони". Тип цих катерів та їх кількість не вказали.

У США, судячи з відкритих джерел, розробляється кілька типів автономних безпілотних кораблів.

Серед них — великі надводні безпілотні кораблі та надвеликі підводні. Однак усі ці кораблі відрізняються від дронів-камікадзе, якими фактично є українські катери.

Можливо, у них використано західні технології. На кадрах відеопрезентації видно двигун австрійської компанії Rotax, яка виробляє двигуни для наземних, повітряних і морських апаратів.

Флот дронів

В останні роки Україна активно впроваджувала безпілотні системи у ВПС і ВМС, проте помітно це було насамперед у повітрі — спостерігачі звертали більше уваги на летючі безпілотники Bayraktar TB2.

Проте, як заявив у травні 2021 року командувач ВМС України контрадмірал Олександр Неїжпапа, флот планувалося озброїти і безпілотними морськими засобами. Він розповів про це, репрезентуючи концепцію розвитку військово-морських сил на форумі "Україна 30. Безпека країни".

"Звичайно, ВМС, як і інші види та роди збройних сил й взагалі весь цивілізований світ, переходять на безпілотні технології. Це крок вперед", — сказав командувач ВМС. За його словами, Україна мала намір закуповувати протимінні безпілотні системи.

Однак коли Олексій Неїжпапа розповідав про це, за його спиною на екрані демонструвався слайд

презентації, на якому були показані не тільки дрон Bayraktar та підводні протимінні апарати, але також безпілотні катер і невеликий дистанційно керований надводний апарат.

Щоправда, нічого схожого на катер, на який українці збирають гроші, на презентації не показали.

Наскільки ефективним може бути морський дрон?

Ефективність подібних апаратів проти бойових кораблів може бути вищою, ніж проти тих, які воювали, наприклад, під час Другої світової війни.

Сучасні бойові кораблі набагато менш захищені проти засобів ураження — ракет, снарядів чи торпед. Вразити морським дроном старий лінкор було б складніше, ніж сучасний фрегат.

Річ у тім, що за часів Другої світової війни критичні системи, які забезпечували живучість і боєздатність корабля, були більш автономними, і, отже, їх було простіше захистити бронєю, залишивши менш захищеними інші частини. Наприклад, енергетична установка, артилерійські ляхи чи командний пост були важливішими та краще захищеними.

Крім того, шляхом автономності вихід із ладу, наприклад, однієї з гарматних веж не призводив до втрати корабля. Отримавши удар в одному місці, він міг зберегти можливість вести бій.

Сучасний бойовий корабель влаштований настільки складно, що майже в будь-якій частині може бути критично важливий компонент, втрата якого позбавить його боєздатності. Бронювати весь корабель неможливо через велику вагу броні.

225 кілограмів вибухівки на звичайному катері можуть пошкодити бойовий корабель. Крім того, дистанційне ведення морського бою збільшило у десятки разів — тепер захищатися доводиться не від снарядів, а від протикорабельних ракет, для чого на кораблях існують системи ПРО.

Павло АКСЬОНОВ, ВВС.

Наша історія

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

У ПОВОЄННІ РОКИ на Лютезькому плацдармі офіційна влада віддала данину пам'яті і загиблим, і воїнам, які вижили, створивши меморіал. На жаль, у післявоєнні роки Букринський плацдарм випав із «меморіальної» уваги влади. Залишилися непохованими багато тисяч загиблих безіменних воїнів. Але і тут, як і в історії, далася взнаки роль особистості.

У Київському вищому військовому авіаційному інженерному училищі багато років служив підполковник В. В. Белодед, який у 1943 році воював на Букринському плацдармі і за виявлену мужність був нагороджений орденами та медалями. Вірний військовим традиціям, він не забував про однополчан, про жорстокі бої та історичні події, що відбувалися на Букринському плацдармі.

Він ініціював залучення слухачів і курсантів до меморіальної роботи, гідного перепоховання останків. Йому ж належить ідея зведення пам'ятника та вибір місця для нього на безіменній висоті на крутому березі Дніпра.

Восени 1962 року разом зі своїм начальником курсу підполковником В. В. Белодедом з дозволу командування училища слухачі без шкоди для навчального процесу активно розпочали роботи з ексгумації та перепоховання останків загиблих воїнів.

Через кілька тижнів фізично та морально виснажливої праці останки понад трьох тисяч воїнів було перенесено й перепоховано на безіменній висоті, зазначеній В. В. Белодедом.

Логічним продовженням цієї важ-

норами, а отримані за здану кров кошти внесли до фонду будівництва пам'ятника. Робітники заводу «Ленінська кузня» у неробочий час виконали зварювальні роботи.

Водії місцевої автоколонії під керівництвом учасника боїв на Букринському плацдармі Н. Ф. Фоміна безкоштовно у неробочий час перевезли до меморіалу понад дві тисячі тонн різних вантажів.

Безпосереднє керівництво роботами зі спорудження меморіалу було покладено на підполковника В. В. Белодеда.

22 червня 1969 року на безіменній висоті біля берега Дніпра було урочисто відкрито Народний меморіал на братській могилі воїнів, які загинули за звільнення нашої Батьківщини від фашистських загарбників.

ЖИВА ПАМ'ЯТЬ НАРОДУ

ливої меморіальної роботи стало втілення ідеї встановлення пам'ятника біля цієї братської могили. Пропозицію про встановлення пам'ятника на місці подвигу та слави підтримали студенти і робітники Залізничного району столиці.

Студенти Київського інженерно-будівельного інституту розробили проект пам'ятника, основним елементом якого став 16-метровий тригранний багнет із нержавіючої сталі.

В усіх підрозділах училища, селах Кагарлицького району йшло збирання коштів на спорудження меморіалу. Багато рядових слухачів та офіцерів училища стали до-

З того часу спільними зусиллями була народжена традиція – вшанувати захисників Вітчизни у День Перемоги 9 травня, у День визволення Києва 6 листопада та України 28 жовтня від фашистських загарбників на Букринському плацдармі у Балико-Щучинці.

До цього священного місця збиравалися ветерани війни, учасники форсування Дніпра та боїв на Букринському плацдармі.

Тут молоді воїни приймали Військову присягу, клялися вірно служити Батьківщині як і герої-фронтовики. Сюди приїжджали випуск-

ники училища, перш ніж вирушити до місць служби.

З 1971 року на День Перемоги стали традиційними пробиги кросменів училища від Києва до Меморіалу в Балико-Щучинці. Ці групи спортсменів фінішували біля монумента до початку відкриття урочистостей.

Самі торжества містили мінімум офіційних ритуалів. Але особливу теплоту урочистостям надавала народна традиція, дотримуючись якої, всі жителі ближніх сіл входили на безіменну висоту сім'ями, розстилали на траві скатертину і рушники й своїми домашніми гостинцями намагалися пригостити всіх присутніх, в першу чергу, військових, згадати рідних, загиблих у тій війні. Демонструючи народну любов до армії, кожна сім'я вважала за честь пригостити сучасних захисників Вітчизни, ніхто не встановлював меж народної гостинності.

На знак визнання заслуг В. В. Белодеда місцева влада назвала його ім'ям вулицю села біля підніжжя безіменної висоти.

Масовість і популярність меморіальних народних заходів, чудові природні умови на берегах Дніпра залучали до Балико-Щучинки туристів і мешканців Києва. До цього місця проклали автобусні маршрути й навіть звели причал для суден на підводних крилах.

Під впливом обставин, а головне завдяки вмінню В. В. Белодеда образно й барвисто донести опис подій та подвигів солдатів і офіцерів, до кола прихильників увічнення пам'яті героїв Букринського плацдарму було залучено народного художника України В. І. Знобу. Творча група київських скульпторів та архітекторів під його керівництвом взяла на себе працю розробки проекту та організаційного просування будівництва нового величного меморіалу державного масштабу.

9 травня 1984 року під час святкування Дня Перемоги було встановлено закладний камінь нового меморіалу з терміном завершення робіт до 40-річчя Перемоги.

У цих роботах з ентузіазмом брали участь військовослужбовці Київського ВВАІУ.

У липні 1984 року було демонтовано легендарний багнет. Йому знайшли нове престижне місце у місті Ржищеві поруч із будівельним технікумом. Надали можливість молоді району продовжити традиції пам'яті про визволителів України від фашистських загарбників.

А 9 травня 1985 року було відкрито новий величний меморіал на

безіменній висоті. І тепер на високій дніпровській кручі розташований один із найвеличніших військових меморіальних комплексів України. Він присвячений воїнам 1-го Українського фронту, які героїчно билися на Букринському плацдармі під час форсування Дніпра 1943 року. Скульптор В. І. Зноба, архітектори С. А. Захаров, Ю. П. Платонов, В. А. Коренев.

Композиційно меморіал складається з трьох скульптурних груп, що зображують сцени бою за Дніпро, стел з іменами полеглих і чаші Вічного вогню. Домінуюча споруда меморіалу – піднята на високий постамент постать воїна з прапором (заввишки 27 м), що символізує перемогу над ворогом і скорботу про загиблих.

Завершальним штрихом композиції є скульптура співака-Бояна, що розташована на дніпровській кручі. Вона уособлює пам'ять народу про своїх героїв і особливо доречна, оскільки Букринський меморіал споруджений на місці міста-фортеці Чучин, згаданого в літописних джерелах за 1110 р. У XI-XIII ст. він обороняв південні підступи до столиці Київської Русі, про що йдеться на встановленій тут меморіальній дошці.

У братській могилі поховано 3316 радянських бійців. У селі розташований музей Букринського плацдарму та пам'ятник генералу М. Ф. Ватутіну. У музеї зібрано документи, особисті речі, фотографії учасників форсування Дніпра, фрагменти зброї, 45 портретів Героїв Радянського Союзу.

У відкритті меморіалу брали участь багато відомих гостей. Київське ВВАІУ та його начальник генерал-лейтенант К. Б. Челишев були нагороджені Почесними грамотами Верховної Ради УРСР.

На жаль, до цього урочистого дня В. В. Белодед не дожив, у лютому 1985 року він пішов із життя.

Разом з монументальністю та помпезністю нового меморіалу з'явилася зарегулованість заходів, що проводилися до 1990 року, року чергового ювілею Перемоги, але почала зникати теплота й народність урочистостей.

Меморіал Букринського плацдарму та його музей довго тримали оборону від нових віянь та збочень військової історії. Але, на жаль, руйнівний шторм подій залишив свої трагічні сліди і на величному меморіалі.

Користуючись відсутністю господаря, невідомі вандали пограбували домашній музей В. В. Белодеда.

Перестали ходити судна до причалу Балико-Щучинки, а потім зник і сам причал. Поступово руйнувалися сходи, що вели на безіменну висоту, і почали заростати народні стежки в її окрузі.

На згадку про героїв-десантників 2 серпня 2017 року в Миронівському районі Київської області на перехресті доріг Тулинці-Грушів відбулося відкриття пам'ятника воїнам-десантникам 3-ї та 5-ї повітряно-десантних бригад, які загинули на Букринському плацдармі в бою за Україну восени 1943 року, звільняючи українську землю від німецько-фашистських загарбників.

Пам'ятник оригінальний: виконаний у формі прозорого парашута, на кінець строп якого прив'язані гілзи від патронів протитанкових рушниць, вгорі в куполі дзвін із гілз артилерійських снарядів. При поривах вітру лунає мелодійний дзвін.

Пам'ятник зведений з ініціативи Миронівської районної організації ветеранів і районної державної адміністрації на кошти районної ради, Тулінської сільської ради, агропромислових підприємств і фермерських господарств, мешканців Миронівського району Київської області.

В. АБЛАЗОВ.

ІЗ ПОКОЛІННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

МІЛЬЙОНАМ українців випало прожити буремне ХХ сторіччя. Ніна Опанасівна Трохимець була з тих, хто пережив голод 1933 та 1947 років, пройшов війну, відбудовував країну після війни. На жаль, її вже немає з нами.

Родина Ніни жила в мальовничому куточку Житомирщини. Країна ледь-ледь оговталася від революції та руйнівної громадянської війни. Батьки її були працюючі та щирі. Вони змалечку виховували в дітях любов до праці, до рідної землі: «Мені в 14 років сказали замінити доярку в колгоспі, і я з побігла. Мене з п'яти років мама привчала до праці».

Брат Олександр у 1939 році, закінчивши школу, вступив до Брянського артилерійського училища. Потім служив під Житомиром.

Знали, що війна буде. Але не думали, що так швидко і раптово. Ніна Опанасівна пригадувала: «Нам говорили, що ми ворога поб'ємо на його території, що ми його сюди не допустимо. А він уже тут».

Через деякий час через село потягнулись колони червоноармійців. Брат забіг додому попрощатись. Довго не затримуючись, Сашка вибіг з хати. А за кілька хвилин в небі з'явилися німецькі бомбардувальники. Наліт був страшним. Загибло чимало солдатів. Серед убитих Сашка не знайшла. Згодом з'ясувалося, що під час іншого бою йому перебило ноги кулеметною чергою. Сашка залишила в селі, забравши документи.

Одужавши, він зумів пробраться додому, знайшов зв'язки з партизанами. А у 1943 році повернулася Червона Армія. Брата, як особу без

документів, забрали до фільтраційного табору на перевірку.

Пізніше Сашка розшукав командир. Той самий, котрий був з ним в останньому бою у 41 році. Він повернув документи, хлопцеві пішов до військомату, щоб повернутися до армії. У першому ж бою був поранений. У шпиталі на його тілі нарахували 36 ран.

Сашка вилікували, хоча він втратив слух. Спочатку комплексував з цього приводу, а потім зустрів інших людей з такими ж проблемами. Зрозумів, що життя триває. Пішов працювати спочатку в обласне, потім республіканське товариство людей з проблемами слуху.

Коли для брата війна вже закінчилась, для Ніни вона тільки почалася. «Як повернулися наші солдати, мене викликали у військомат, воєнком сказав: «На фронт». Я заплакала. А він каже: «Треба Батьківщину захищати».

Ніна потрапила на курси протиповітряної оборони. У навчанні була дуже старанною. Намагалася знати й вміти все. Вона навіть на-

вчилася за звуком визначати модель літака. І вже за кілька місяців за свої старання отримала відзнаку «Відмінник протиповітряної оборони».

Ніна Опанасівна: «Зайшли ми в Угорщину. Півтора місяці стояли в Пешті, а німці – в Буді. Ми били, гармата накалилася. А німці, побачивши наш літак, били так само, небо червоне було».

На фронті вона була кілька разів поранена. Одного разу поруч впала бомба, її приспало землею, потім куля потрапила в ногу. А був інший випадок – перервало провід зв'язку і Ніну відправили знайти місце розриву. Вона знайшла. З'єднала пальцями без рукавичок і отримала розряд струму. Але її швидко знайшли, віднесли у госпіталь.

В Австрії зустріла вона найщасливіший для всього покоління і для себе особисто день – День Перемоги. «Це було наче ти знову народився. Така радість. Хто яку зброю мав – стріляли. Це передати не можна».

А далі – додому, й тільки додому. Взятася опанувати цивільну професію, вступила до технікуму у Рівному. Вчилася добре.

Після технікуму працювала завідуючою бібліотекою, вчителькою. Незабаром познайомилася з майбутнім чоловіком.

Вона ніколи не втрачала любові до життя та наснаги до праці. Була секретарем Вишнівської міської організації ветеранів. В її квартирі не замовкав телефон, і вона намагалася не залишати без уваги жодного звернення, ділилася своєю життєвою мудрістю і досвідом.

Євген ЛЕВЧЕНКО.

Духовність

МОЛИМОСЯ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАХИСНИКІВ З ПОЛОНУ

У столичній «афганській» церкві моляться за звільнення з ворожого полону захисників України.

ДО СТАРОДАВНЬОГО Академічного Свято-Воскресенського храму пам'яті загиблих та ветеранів Афганістану на вулиці Лаврській, 17 для молитовного зберігання однією з київських родин після реставрації передано ікону святої Анастасії Узорішительки. Цей образ написаний ще в часи Першої світової війни. Здавна Анастасію, яка в III столітті безстрашно допомагала полоненим християнам у в'язницях, підбадьорюючи їх і лікуючи їхні рани, шанують як молитовну покровительку ув'язнених і полонених. Надалі перед цією іконою щосуботи о 16:00 звершуватиметься молебень за якнайскоріше звільнення з ворожого полону захисників України.

ПЕРЕДПЛАТА-2023

Побратиме, це наша з тобою газета!

Газету Української Співки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих, районних), спогади, проза і поезія, можна передплатити за Каталогом видань України «Преса поштою»:

- на сайті ДП «Преса» www.presa.ua,
- на сайті АТ «Укрпошта» www.ukrpostha.ua,
- у відділеннях поштового зв'язку,
- в операційних залах поштамтів,
- у пунктах приймання передплати.

Оформити передплату з поточних місяців також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передує передплатному.

Мінімальний передплатний період – один місяць.

Наш індекс – 30224.

Вартість передплати з урахуванням приймання передплати і доставки складає:

на місяць – 14 грн, на три місяці – 37 грн,
на шість місяців – 68 грн, на рік – 130 грн.

Нагадуємо, що **ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА** на періодичні видання на перше півріччя 2023 року!

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

ПРЕС-СЛУЖБА УСВА.

Будьте здорові!

НОРМАЛЬНА РЕАКЦІЯ НА НЕНОРМАЛЬНІ ПОДІЇ

Що робити, коли людина поряд із вами переживає панічну атаку, як збалансувати емоційний стан під час надмірних стресів в ефірі Армія FM розповів психолог і тренер освітніх проєктів Олександра Беленінік.

ЯК ЗАЗНАЧИЛА експерт, панічні атаки і тривожність – це нормальна реакція організму на ненормальні події. Важливо знати симптоми, які виникають під час панічної атаки. Це поштовхання тіла, підвищення серцебиття, пришвидшення дихання. Панічна атака може тривати від п'яти хвилин і довше.

Щоб опанувати себе, потрібно налагодити дихання: короткий вдих і довгий видих. Людина може себе обійняти, якщо відчуває холод, помасажувати кінцівки. Знайти комфортне місце, де є якась опора. Можна прихилитися до стіни, – поділилася психолог.

Якщо панічну атаку переживає людина поряд із вами, необхідно дуже повільно із нею говорити, знайти зоровий контакт. Добре, якщо людина почне дихати синхронно із вами. Щоб вивести зі ступору, треба зосередити увагу людини на предметах довкола неї.

Потрібно розуміти, що з людиною відбувається в стані тривожності чи під час панічних атак і що потрібно робити. Для цього варто подивитися рекомендації від МОЗ, Центру гро-

мадського здоров'я, – акцентувала психолог.

Особливо непросто зараз батькам із підлітками, адже до проблем із самовизначенням додаються ще й стреси через війну. І тут треба розуміти, що для підлітків нормально протестувати, змінювати оточення та авторитети, адже так вони визначаються з орієнтирами у житті. Так, вони можуть робити помилки, але якщо батькам довіряють, то завжди можна налагодити контакт. Головне – говорити відверто і з повагою одне до одного. А щоб зберігати стабільність фізичну і емоційну – особливо важливий повноцінний сон.

Якщо ви не можете спати вночі, то потрібен хоча б нетривалий денний сон. І тут допоможе стабільний графік, – звернула увагу Олександра Беленінік.

Не менш важлива фізична активність, яка дає змогу виплеснути негативні емоції, які в наш час особливо сильно накопичуються. А безпосередньо перед сном не зайвим буде практикувати медитативні практики й дихальні вправи.

Нові видання

ВСЕ ДЛЯ ФРОНТУ! ВСЕ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ!

Книги Української Співки ветеранів Афганістану з військової підготовки

ДО ПОЧАТКУ російсько-української війни учасники бойових дій на території інших держав, воїни-інтернаціоналісти, ветерани Афганської війни були в Україні єдиними носіями бойового досвіду в сучасних війнах, які з різною тривалістю та інтенсивністю виникали по всій земній кулі після умовного закінчення Другої світової війни.

Українська Співка ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) одним з важливих статутних завдань вважала і вважає військово-патріотичне виховання молоді на прикладах героїзму та мужності воїнів-«афганців». Багато уваги приділялося використанню набутого ними бойового досвіду в навчанні сучасного українського війська.

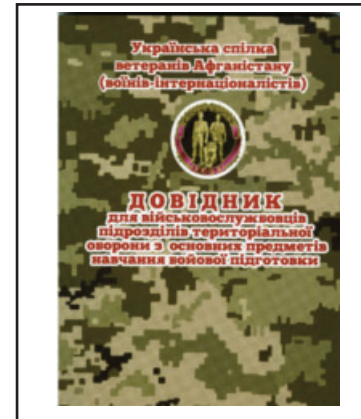
З початком жорстокої агресії росії проти України, незважаючи на стан здоров'я та вік, ветерани Афганської війни – у перших лавах захисників Вітчизни, насамперед у добровольчих формуваннях. Вони відверто передавали свій досвід у володінні зброєю та самозбереженні в бойових умовах при пораненні.

Для забезпечення військової підготовки захисників Вітчизни в польових умовах фахівцями УСВА були підготовлені посібники, довідники та інструкції. Долаючи бюрократичні перешкоди, в основному на зібрані благодійні кошти їх було видано масовими тиражами і вони стали нарівні зі зброєю невід'ємною частиною амуніції багатьох наших військових.

ної оборони з основних предметів навчання бойової підготовки», автори Грабовий О. А., Лісовий С. Є., Ліпнянін С. Б.

Це нова редакція «Підручника бійця територіальної оборони». У

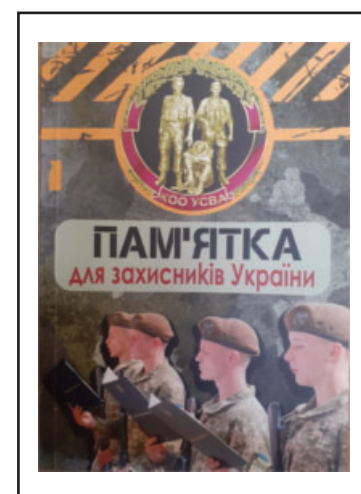
підготовці довідника брали участь Червонопиский С. В., Аблазов В. І., Литвинов О. В.

За ініціативи УСВА видання було включено до заходів на честь 30-ї річниці виведення військ з Афгані-

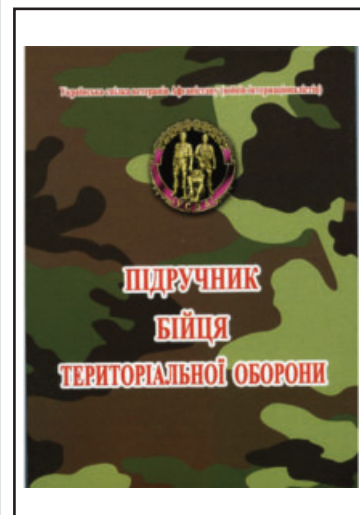
стану. Розпорядження Кабінету Міністрів України із утвердженням заходів відбулося завдячуючи плідній співпраці Правління УСВА з першим заступником міністра соціальної політики України Крентовською О. П. Багато сил для випуску книги доклали начальник відділу Держслужби у справах ветеранів Мороз В. М. Книгу видано тиражем 6000 примірників і розповсюджено в збройних формуваннях України.

Українська Співка ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) проводила у 2019 році низку заходів, присвячених Дню Захисника України. Київська міська організація

«Практичні рекомендації з надання першої медичної допомоги» підготовлені з використанням робочих матеріалів начальника медичної служби 40-ї ОА генерал-майора медичної служби Г. В. Циганка. Редактор П. Г. Покутній.

За сприяння активного волонтера Юлії Вотчер видано тиражем 10 000 примірників.

Підручник бійця територіальної оборони», автори Грабовий О. А., Лісовий С. Є., Ліпнянін С. Б.

За ініціативи УСВА книга витримала чотири видання і повністю поширена у збройних формуваннях України.

«Довідник для військовослужбовців підрозділів територіаль-

(голова – Гончаренко М. М.) провела відкриття фотовиставки, в якому взяли участь Герої України, представники органів влади, закордонні гості, молодь, ветерани, сім'ї загиблих воїнів.

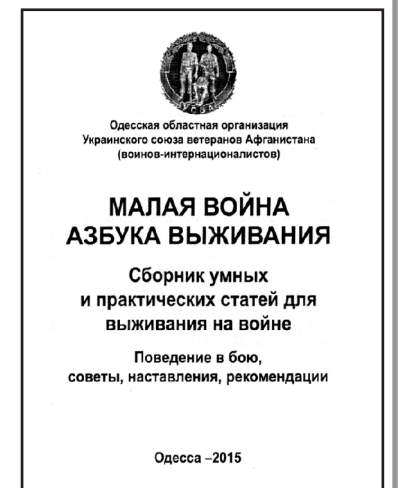
У програмі заходу голова УСВА Сергій Червонопиский та керівник авторської групи Олександр Грабовий представили нову друковану роботу УСВА – книгу «Довідник для військовослужбовців підрозділів територіальної оборони» (на знімку).

«Пам'ятка для захисників України», 2019 р. Керівник проєкту – Янківський О. С., голова Київської обласної організації УСВА.

Основні завдання проєкту: забезпечення військовослужбовців базовою інформацією про пільги, права і соціальні гарантії, а також надання рекомендацій щодо порядку дій у певних ситуаціях. Працевлаштування учасників антитерористичної операції та ветеранів війни.

Очікуваний результат: забезпечення методичними матеріалами ветеранів війни, громадської організації, територіальні центри соціального обслуговування населення.

«Мала війна. Азбука виживання» у двох частинах.

Війни і Воїни. АФГАНІСТАН. Підручник моджахедів. Укладачі-редактори: В. І. Аблазов, О. В. Литвинов, С. В. Червонопиский. – Київ, УСВА, 2022. – 40 с.

За матеріалами стислого переказу основного змісту книги «Тактика партизанської боротьби», підготовленої та виданої в Ірані й поширеної серед збройних груп опозиції в Афганістані в період 1979 – 1989 рр.

Книгу видано українською і російською мовами малоформатним розміром 10x14. Електронну версію розміщено на сайті УСВА.

ТТ
ТРЕТІЙ ТОСТ

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 839 від 18.07.1994 р.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:
01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Е.
ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.
E-MAIL: USVA2007@UKR.NET
САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ
ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,
ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.
Тираж 2000. Зам. 1201.
ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ